

Onder de loep: de sportkaternen van de Brabantse dagbladen

Hoe staan de sportkaternen van de drie Brabantse titels ervoor na de overname van Mecom door De Persgroep?

Naam: Wout Fassbender
Plaats: Tilburg
Cohort: 2012
Studentnummer: 2207348

Inhoudsopgave

• Inleiding.....	3
• Hoofdstuk 1: Bedrijfsovernames.....	6
▪ §1.1. Definitie van een bedrijfsovername.....	6
▪ §1.2. Gannett Company biedt op Tribune Publishing.....	6
▪ §1.3. De overname van Mecom.....	7
▪ §1.4. Distributiemarkt.....	8
▪ §1.5. Drukmarkt.....	8
▪ §1.6. Advertentiemarkt.....	8
▪ §1.7. De gevolgen.....	9
▪ §1.8. De oplagecijfers.....	11
• Hoofdstuk 2: De staat van de regiojournalistiek.....	13
• Hoofdstuk 3: Een dikkere, warmere en frissere krant.....	14
▪ §3.1. Reacties van BN/DeStem-abonnees.....	14
▪ §3.2. Reacties van ED-lezers.....	15
▪ §3.3. Hoe kijkt de BD-abonnee ernaar?	16
• Hoofdstuk 4: Sportredactie Zuid.....	17
▪ §4.1. Vorming sportredactie Zuid.....	17
▪ §4.2. Inkrimpen sportredacties.....	18
▪ §4.3. Samenwerking met centrale redactie in Rotterdam.....	19
▪ §4.4. Samenwerking drie Brabantse titels onderling.....	20
▪ §4.5. Inspraak De Persgroep op sportredactie Zuid.....	21
• Hoofdstuk 5: Sportkatern BN/DeStem op de schop.....	23
▪ §5.1. De lay-out.....	23
▪ §5.2. Een dikker sportkatern.....	23
▪ §5.3. Neem de werkdruk toe of af?	24
▪ §5.4. Wat verandert voor de lezer?	26
• Hoofdstuk 6: Wijzigingen Eindhovense sportkatern.....	27
▪ §6.1. Lay-out.....	27
▪ §6.2. Dikker sportkatern.....	27
▪ §6.3. Meer pagina's, meer voldoening?	28
▪ §6.4. Standplaats en samenstelling sportredactie ED.....	28
▪ §6.5. Werkdruk.....	29
• Hoofdstuk 7: Een ander BD-sportkatern.....	30
▪ §7.1. Lay-out.....	30
▪ §7.2. Wat is inhoudelijk anders?	30
▪ §7.3. Een dikker sportkatern.....	30
▪ §7.4. Klachten van lezers.....	31
▪ §7.5. Een totaal andere krant.....	31
▪ §7.6. Inspraak De Persgroep.....	31
• Conclusie.....	33
• Bronnenlijst.....	36

Inleiding

Opnieuw een overname binnen de Nederlandse krantenwereld, de tweede in zestien jaar tijd voor de ex-Wegenertitels. Uitgeverij De Persgroep nam in april 2015 Mecom over, nadat de Autoriteit Consument & Markt (ACM) goedkeuring had verleend.

Ruim een jaar nu zijn titels als het Brabants Dagblad, Eindhovens Dagblad en BN/DeStem in handen van De Persgroep, dat in totaal zeven dagbladen en 139 huis-aan-huisbladen overnam van Mecom; de huis-aan-huisbladen kennen dubbele edities waardoor het totaal uitkomt op ruim 160.

Christiaan van Thillo, CEO van De Persgroep, zegt op de site van de uitgever het volgende over de overname: “Met Wegener en Berlingske (Deense mediagroep gevestigd in Kopenhagen, red.) versterkt onze groep zich met ijzersterke mediamerken en krijgen we ook de schaal die nodig is om onze multimediale ontwikkeling te versnellen.” (Persgroep, 2015).

Maar wat zijn de gevolgen voor de Brabantse sportkaternen na de overname door De Persgroep? In welke zin wil De Persgroep de lay-out veranderen? Op welke manier klagen lezers over de gevolgen van de overname? Wordt op de sportredacties gesaneerd? Dat komt in dit beschrijvend onderzoek, waarin ik specifiek het sportkatern onder de loep neem, naar voren.

Waarom het sport- en niet het regio- of het algemene nieuwskatern? Ik werk zelf ieder weekend als sportverslaggever voor Brabants Dagblad en BN/DeStem en doe daar regelmatig doordeweekse klussen naast. Door mijn werkzaamheden voor twee van de drie Brabantse titels vind ik het interessant om het sportkatern onder de loep te nemen. Omdat de Brabantse sportvelden onderdeel zijn van mijn werkterrein neem ik ook het Eindhovens Dagblad mee in dit onderzoek. De drie titels vormen samen sportredactie Zuid; om Eindhovens Dagblad dan buiten beschouwing te laten, zou in mijn ogen een onvolledig beschrijvend onderzoek opleveren.

Wat is het belang van dit beschrijvend onderzoek? De Persgroep kijkt anders naar het maken van een krant dan Mecom. Dat betekent dat het een en ander verandert, wat niet zonder slag of stoot zal gaan, lijkt mij. Dat ga ik in ieder geval onderzoeken. De nieuwe uitgever laat de Brabantse titels nauw samenwerken met de centrale redactie in Rotterdam, waar Algemeen Dagblad gevestigd is. ED, BD en BN/DeStem krijgen dagelijks pagina's vanuit Rotterdam toegestuurd.

Dat de veranderingen niet bij iedereen goed vallen, blijkt uit de reacties die lezers op de sites van de drie titels plaatsen. Hoewel, dit is slechts een heel kleine greep van de ruim 80.000 abonnees. Onder het bericht op de site waarin staat dat Mark van Assen tot nieuwe hoofdredacteur van Brabants Dagblad is benoemd, plaatsten enkele lezers een reactie. Zie hieronder een *screenshot* van de vier opmerkingen:

Laatste reacties (4)

bosschenaartje

Het Brabants Dagblad is een copie van het AD, alleen het sportblad van het AD is veel omvangrijker m.a.w. geen verbetering van het Br.Dagblad en wat al dat regionieuws aangaat, wat moeten wij daarmee hier in het stadse !!!!! Ik zeg mijn krant nog niet op, ik ben al meer als 50 jaar Abonnee maar erop vooruitgegaan is dit Dagblad echt niet. Dus we kijken het nog even aan !!

29 mei 2015, 11:56

Leuk? 5 0 - Rapporteer! - Reageer

A.G.

Welkom voor mijnheer van Assen, maar lang zal ik niet van zijn werk genieten. Als ik het AD wil lezen neem ik wel een abonnement op het AD en niet op het BD. Regionieuws? Wat kan mij nu het nieuws over het verdiepte spoor in Vught schelen? En hoe belangrijk is het nieuws in Oss dat bewoners Coudewater niet meer willen verkassen. Derk Bolt en Suzanne Groeneweg niet langer hun columns laten schrijven was ook een briljant idee (maar niet heus). Wouter Klootwijk heb ik ook gemist (of over het hoofd gezien door die 'geweldige' nieuwe opmaak). De krant niet langer van nietjes voorzien scheelt natuurlijk ook direct in het bedrijfsresultaat. Mijn abonnement stopt per 1 juli 2015. Heeft het BD (en dus de Persgroep) ooit gehoord dat iedere verandering geen verbetering is?

28 mei 2015, 13:02

Leuk? 10 3 - Rapporteer! - Reageer

Werner

Misschien dan eens de focus op echt nieuws. Dat Albert West in het ziekenhuis ligt getuigd niet van een "verbetert" BD, zoals ze afgelopen week riepen. Staat vol met dergelijke onzin. Mij abo is opgezegd. Maar opzeggingen krijgen ze dagelijks lijkt me, liggen ze niet wakker van blijkbaar

28 mei 2015, 11:34

Leuk? 10 5 - Rapporteer! - Reageer

maarten van lankvelt

Proficiat, Mag zijn eerste werk zijn rust terug te brengen in de opmaak van het BD

28 mei 2015, 10:37

Leuk? 11 2 - Rapporteer! - Reageer

Afbeelding 1: Greep van klachten van de BD-lezer (Bron: website BD)

We kunnen uit deze heel kleine greep reacties concluderen dat Brabants Dagblad na overname door De Persgroep meer op Algemeen Dagblad lijkt en daardoor zijn eigen stijl heeft verloren, vinden de lezers. Maar ook lezers van BN/DeStem en Eindhovens Dagblad klaagden over hun vernieuwde krant. Meer daarover lees je verderop in dit onderzoek in *hoofdstuk 2: Een nieuwe, dikkere en frissere krant.*

Om alle informatie te verkrijgen om tot een gedegen beschrijvend onderzoek te komen, heb ik literatuuronderzoek gedaan via het internet. Daarnaast heb ik om de sportkaternen van A tot Z uit te pluizen, gesproken met de hoofdredacteurs, de chef van sportredactie Zuid en een coördinator van BN/DeStem en Brabants Dagblad. De reden om voor deze bronnen te kiezen, is omdat de leidinggevenden het wel en wee van hun krant kennen, hebben weet van de klachten en vertellen over de veranderingen die hun pareltje heeft ondergaan. De voormalig coördinatoren van de afzonderlijke titels, Peter de Brie (BN/DeStem) en Geert Piek (BD), en chef Arjen Vos (ED) kunnen dieper op het sportkatern ingaan. Zij weten ook tot op de komma nauwkeurig welke wijzigingen De Persgroep doorvoerde sinds de overname ruim een jaar geleden.

Er moet wel worden vermeld dat hoofdredacteur Mark van Assen van het Brabants Dagblad zijn functie na tien maanden neerlegde en hoofdredacteur John van den Oetelaar van Eindhovens Dagblad zijn takenpakket tijdelijk overneemt. Sinds 20 oktober staat Lucas van Houtert aan het hoofd van Brabants Dagblad. Eind april zegt Van Assen tegenover *Villamedia* het volgende over zijn besluit: “De redactie van het Brabants Dagblad verdient een hoofdredacteur die in zijn element is en dat was bij mij steeds minder het geval. Het was een moeilijke beslissing, maar wel eentje die ik met volle overtuiging genomen heb.” Sinds september is hij in Duitsland correspondent voor Algemeen Dagblad.

Geert Piek, voorheen coördinator sportredactie Brabants Dagblad is sinds april 2016 chef van de redactie Oss/Uden/Veghel. Beiden sprak ik voordat zij een andere functie bekleedden. Ook Ton Rooms, regiocoördinator van Algemeen Dagblad, zit niet meer op zijn post omdat hij in mei gebruik maakte van een vrijwillige vertrekregeling (in §1.7. *De gevolgen* meer hierover).

Voordat ik dieper op de sportkaternen van de drie Brabantse titels in ga, wil ik eerst weten wat de definitie is van een bedrijfsovername zodat ik helder voor ogen heb wat dit begrip betekent. Dat bedrijfsovernames niet alleen in Nederland voorkomen, toont §1.2. *Gannett Company biedt op Tribune Publishing* aan.

Daarna neem ik de overname van Mecom door De Persgroep onder de loep aan de hand van het concentratiebesluit van Autoriteit Consument & Markt (ACM). Aan de hand van dit document beschrijf ik de concurrentiepositie binnen het medialandschap van de distributiemarkt (§1.4. *Distributiemarkt*), drukmarkt (§1.5. *Drukmarkt*) en advertentiemarkt (§1.6. *Distributiemarkt*) na de overname door De Persgroep.

Tot slot behandel ik in §1.7. *De gevolgen* en §1.8 *De oplagecijfers* welke voor- en nadelen kleven aan deze overname en wat er gebeurt met de oplagecijfers van de drie Brabantse kranten. Hoofdstuk 1 is relevant voor het onderzoek omdat de lezer op deze manier meer informatie krijgt over bedrijfsovernames in het algemeen en die van Mecom door De Persgroep in het bijzonder.

Aan de hand van de websites van de drie titels beschrijf ik wat de lezers vinden van hun nieuwe krant. Dat gebeurt in *hoofdstuk 2: Een dikkere, vernieuwde en frissere krant*. Hierna komt sportredactie Zuid (BN/DeStem, ED en BD samen) ter sprake. Hoe is deze gevormd (§3.1. *Vorming sportredactie Zuid*), is er gesaneerd, hoe verloopt de samenwerking met de centrale redactie in Rotterdam en die tussen de drie titels onderling?

In de hoofdstukken 4, 5 en 6 pluis ik de sportkaternen van iedere titel afzonderlijk uit; te beginnen met BN/DeStem. Aan de hand van de hoofdstukken twee tot en met zes geef ik antwoord op de hoofdvraag: **Hoe staan de sportkaternen van de drie Brabantse titels ervoor na de overname van Mecom door De Persgroep?**

Hoofdstuk 1: Bedrijfsovernames

Bedrijfsovernames komen niet alleen in Nederland, maar ook in de rest van de wereld voor. Zo wil de Amerikaanse krantenuitgeverij Gannett Company Tribune Publishing, dat onder meer eigenaar is van LA Times, overnemen (zie §1.2. *Gannett Company biedt op Tribune Publishing*). De overname van Mecom door De Persgroep was niet meteen beklonken. De Autoriteit Consument & Markt maakte afspraken waaraan De Persgroep zich moest houden voordat de overname rond was. Meer daarover is verderop in dit hoofdstuk te vinden.

§1.1. Definitie van een bedrijfsovername

Bedrijfsovernames komen geregeld voor. Maar wat is de definitie van een overname? Investopedia, de site die zich *'the world's leading source of financial content on the web'* noemt, definieert dit begrip als volgt: "When an acquiring company makes a bid for a target company. If the takeover goes through, the acquiring company becomes responsible for all of the target company's operations, holdings and debts. When the target is a publicly traded company, the acquiring company will make an offer for all of the target's outstanding shares." (Investopedia, 2016).

Bovenstaande passage houdt in dat wanneer het bedrijf een ander concern overneemt verantwoordelijk is voor alle schulden, aandelen en transacties. Wanneer op een beursgenoteerde onderneming wordt geboden, biedt het bedrijf op alle uitstaande aandelen van die onderneming.

Edinburgh Business School definieert een fusie/bedrijfsovername als volgt: "A merger or an acquisition in a company sense can be defined as the combination of two or more companies into one new company or corporation." (EBS, 2012). Volgens dit citaat houdt een overname in dat twee of meer bedrijven zichzelf samenvoegen tot een nieuw bedrijf of nieuwe coöperatie.

§1.2. Gannett Company biedt op Tribune Publishing

Om aan te geven dat bedrijfsovernames binnen het medialandschap niet alleen in Nederland voorkomen maar ook elders in de wereld, behandel ik de interesse van de grootste dagbladuitgever van Amerika, Gannett Company. De Persgroep is na de overname van Mecom de grootste dagbladuitgever van Nederland. Het bedrag dat met de overname door De Persgroep gemoeid is, staat in schil contrast met die van Gannett Company: 245 miljoen euro tegenover 763 miljoen euro. Een directe link tussen deze overname en de hoofdvraag is niet te leggen. Maar deze paragraaf toont juist de veranderingen in het medialandschap van Amerika begin vorige eeuw tot nu. En dat is samenhangend met §1.7. *De gevolgen*, waarin wordt uitgelegd hoe het Nederlandse medialandschap eruitziet na de overname van De Persgroep.

Gannett Company is met 107 merken, waaronder USA Today, de grootste dagbladuitgever van Amerika. Dagelijks bereikt het krantenconcern ruim 45 miljoen Amerikanen. In mei dit jaar bood Gannett Company 873 miljoen dollar (omgerekend 763 miljoen euro) op Tribune Publishing, uitgever van onder andere LA Times en Chicago Tribune. De deal ging (nog) niet door omdat Gannett in de ogen van Tribune Publishing niet genoeg bood. Maar

laatstgenoemde is in mei volgens *Nu.nl* bereid te praten over de eventuele overname waar zij dat bij een eerder bod niet toe bereid was.

Ook in Amerika is krantenconsolidatie niet nieuw. In 1909 kende het land het hoogst aantal kranten: 2600. Sindsdien daalde dat cijfer mede door het samengaan van titels. Vijf jaar na die piek bundelden 54 kranten hun krachten. Maar daar bleef het niet bij. In de periode 1919 – 1942 nam het krantenaantal met veertien procent af, terwijl de bevolking met 29 procent groeide. De kranten die destijds overbleven gingen steeds meer samenwerken, wat in 1933 resulteerde in 63 ketens, *chains* zoals *Columbia Journalism Reviews* (CJR) het noemt, die 37 procent van de markt in handen hadden.

Gannett groeide en werd als een van de eerste dagbladuitgeverijen van het land beursgenoteerd in 1967. Dat deed Tribune Company zestien jaar later. In de jaren die volgde was dit het lot van de kranten volgens *CJR*: “Newspapers were economically dependent on monopoly profits; stockholders demanded growth and returns on investment.” (CJR, 2016). Oftewel: investeringen van aandeelhouders liepen terug en kranten werden afhankelijk van monopoliewinsten. Daardoor was de stap van Gannett om te bieden op Tribune Publishing klein.

Gannett wacht nog altijd op antwoord van Tribune Publishing. En dat leidt tot frustratie bij de directie, die graag om de tafel wil zodat beide partijen eruit komen. “We need to sit down with them and discuss the offer that is in front of them,” zegt uitvoerend directeur Bob Dickey van Gannett op de site van *Reuters*. “I’m confident if we cooperate together we can find a way to make an agreement that works for both parties.” (Reuters, 2016).

§1.3. De overname van Mecom

Hoe verliep de overname van Mecom door De Persgroep precies? De Persgroep bracht een bod van 245 miljoen euro uit op Mecom, dat daarmee akkoord ging. Autoriteit Consument & Markt (ACM) moest eerst goedkeuring verlenen voordat de overname officieel beklonken was. Dit doet zij altijd wanneer een fusie of overname ophanden is; de onafhankelijke toezichthouder bekijkt de concurrentiepositie. Wanneer een overname negatieve gevolgen heeft voor de concurrentiepositie zal ACM afspraken vastleggen, waaraan het bedrijf dat wil overnemen moet voldoen. Om te voorkomen dat er geen monopolie ontstaat. Dat gold bij deze overname en die nieuwe afspraken voor De Persgroep kwamen er vervolgens ook.

Bestuursvoorzitter Chris Fontein van ACM legt op de site van de onafhankelijke toezichthouder uit waarom ACM uiteindelijk instemde met de overname. “Het medialandschap verandert snel; minder krantenlezers, meer online nieuws, andere advertentiemogelijkheden. Wij beoordelen bij fusies of er voor lezers en adverteerders en voor de verspreiding van dagbladen voldoende keuze overblijft. En dat is hier het geval, mede door de nadere afspraken die zijn gemaakt.” (ACM, 2015).

ACM onderzocht de gevolgen voor het plaatsen van advertenties in dagbladen en huis-aan-huisbladen en het drukken en bezorgen van dagbladen. Uit dat onderzoek blijkt dat alleen aanvullende afspraken noodzakelijk waren voor de bezorging van kranten om voldoende concurrentie te behouden. Maar wat houden deze voorwaarden precies in? Dat is hieronder te lezen.

§1.4. Distributiemarkt

Het concentratiebesluit, het document waarin ACM diverse standpunten van betrokken partijen onder de loep neemt en vervolgens oordeelt over de overname, vormt de basis voor de komende drie paragrafen. Hierin staan namelijk de standpunten van de partijen die bij de overname direct en indirect betrokken zijn en de bijbehorende conclusie van ACM.

De onafhankelijke toezichthouder verwacht volgens *het concentratiebesluit* dat na de overname door de Persgroep Telegraaf Media Group (TMG) afhankelijker zal worden van de Persgroep dan de Persgroep van TMG. Het knelpunt zit hem in de landelijke distributiediensten. Volgens ACM zou de Persgroep hogere tarieven of ongunstige operationele afspraken kunnen opleggen aan TMG.

Voor dagbladuitgevers zonder een eigen distributienetwerk, zoals NRC Media, valt dan een alternatieve aanbieder van landelijke distributiediensten weg. Dat kan weer zorgen voor een prijsstijging van de druk- en bezorgkosten van de uitgevers, wat weer gevolgen kan hebben voor de prijs en kwaliteit van het dagblad. En daardoor worden de consumenten mogelijk benadeeld.

Een van de ongunstige operationele afspraken die de Persgroep zou kunnen opleggen aan TMG is dat zij de kranten vroeger aanlevert, waardoor de actualiteit van de krant en daarmee de concurrentiepositie van TMG op de lezersmarkt negatief wordt beïnvloed.

Om dat te voorkomen zal de Persgroep de gemaakte afspraken over de bezorging van elkaars dagbladen met het distributiebedrijf van Telegraaf Media Group (TMG), dat onder meer de Telegraaf uitgeeft, voortzetten. Hier profiteren uitgeverijen van die geen eigen distributienetwerk hebben, zoals NRC Media. Door dit besluit is de verspreiding van kranten tegen redelijke voorwaarden gegarandeerd voor de komende tien jaar.

§1.5. Drukmarkt

ACM onderzocht ook of door de overname de concurrentie van de drukmarkt mogelijk in het geding zou komen. Maar de conclusie van de onafhankelijke toezichthouder in *het concentratiebesluit* was helder: “Er blijven voldoende drukkerijen over die de dagbladen – ook ’s nachts – kunnen drukken.” Zij oordeelde dat de drukkerijen van De Persgroep voldoende capaciteit bezitten om de eigen dagbladen en de kranten van andere uitgeverijen te drukken. (ACM, 2015).

§1.6. Advertentiemarkt

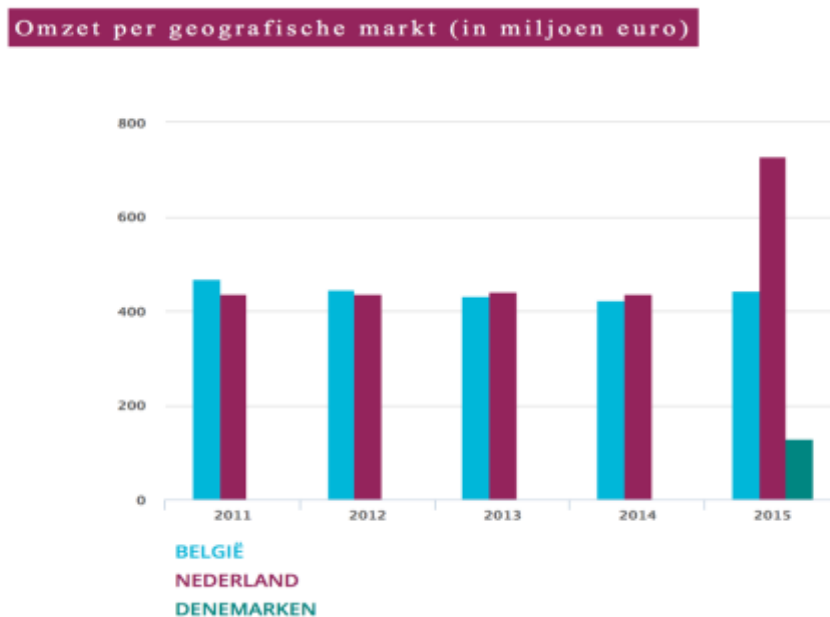
ACM maakte ook een analyse van de advertentiemarkt voor dagbladen. Hieruit concludeerde zij dat er door de overname geen overlap zou plaatsvinden van de adverteerders. Dit komt omdat De Persgroep vooral landelijke kranten beheert en Mecom regionale dagbladen uitgeeft, waardoor beide uitgeverijen verschillende adverteerders aantrekken. In *het concentratiebesluit* staat de volgende passage: “Een klein deel van de adverteerders plaatst zijn advertenties in zowel de huis- aan-huisbladen van Mecom als in de regionale edities van het AD en Het Parool van De Persgroep.” (ACM, 2015).

Aan de ene kant zijn er de landelijke en (boven)regionaal opererende ondernemingen, zoals supermarkten en telecombedrijven. Aan de andere kant plaatsen lokale overheden advertenties. “Naast het feit dat deze adverteerders van een dusdanige omvang zijn dat zij

niet zomaar een prijsstijging zullen accepteren, hebben deze adverteerders voldoende uitwijkmogelijkheden, zo blijkt uit de beschikbare bronnen en marktonderzoeken.” (ACM, 2015).

§1.7. De gevolgen

Een bedrijfsovername gaat gepaard met positieve en negatieve gevolgen. Een van de zaken die goed uitpakt voor De Persgroep is de omzet. Deze steeg in 2015 (1,3 miljard euro) met ruim 51 procent ten opzichte van die van 2014 (bijna 860 miljoen euro). Uiteindelijk bleef vorig jaar 109 miljoen onder de streep over, waar dat een jaar daarvoor 74 miljoen euro was.

Grafiek 1: Omzetcijfers De Persgroep (bron: jaarverslag 2015 De Persgroep).

De omzet en winst stegen dan wel, maar er gingen door de overname ongeveer 275 voltijdenbanen, waarvan 93 journalistieke functies, verloren. Dat besluit is genomen om dubbele functies te voorkomen binnen De Persgroep.

Niet iedereen was het eens met dit besluit van bestuurder Van Thillo. “Dit is meer een reorganisatie en een kostenbesparing, dan een verbetering van de redacties van de kranten die De Persgroep gaat overnemen”, reageert de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) op *Nu.nl*.

“Wij zijn in shock en ook verrast”, zegt NVJ-bestuurder Annabel de Winter. “Wij hadden van topman Christian Van Thillo een investering en versterking van de regionale journalistiek verwacht, niet zo'n platte reorganisatie.”

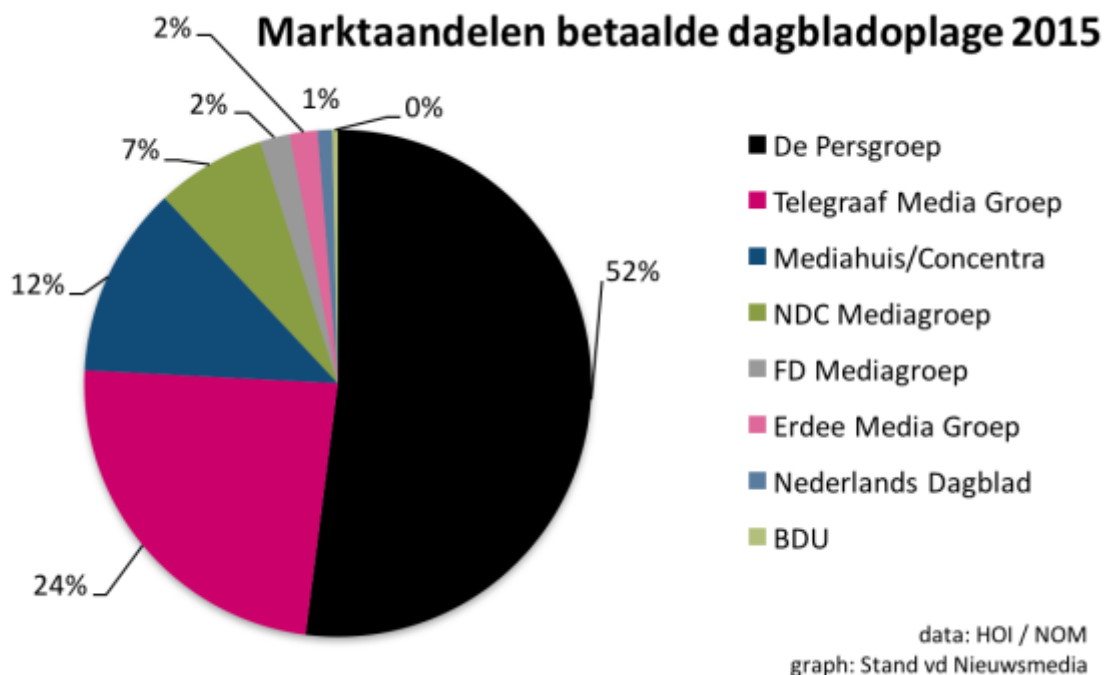
En ook Bestuurder Bernard van Iren van FNV Kiem, vakbond op het gebied van Kunsten, Informatie, Entertainment en Media, uit kritiek op de gedwongen ontslagen. Hij vindt het onnodig omdat De Persgroep een financieel gezond bedrijf is.

Om de gedwongen ontslagen tegen te gaan, ontwikkelden FNV KIEM, NVJ, vakbond de Unie en CNV Media een sociaal plan. Dit plan treedt in werking wanneer arbeidsplaatsen

verdwijnen door de overname van Mecom. Van Iren van FNV Kiem noemde de omstandigheden destijds ‘beroerd’ en het plan ‘keurig’.

Het sociale plan houdt in dat werknemers uittreden door een vrijwillige vertrekregeling. Daar maakten werknemers bij BN/DeStem, Eindhovens Dagblad en Brabants Dagblad dan ook graag gebruik van. Bij laatstgenoemde titel vertrokken zestien mensen, bij ED vertrokken vijftien werknemers op deze manier.

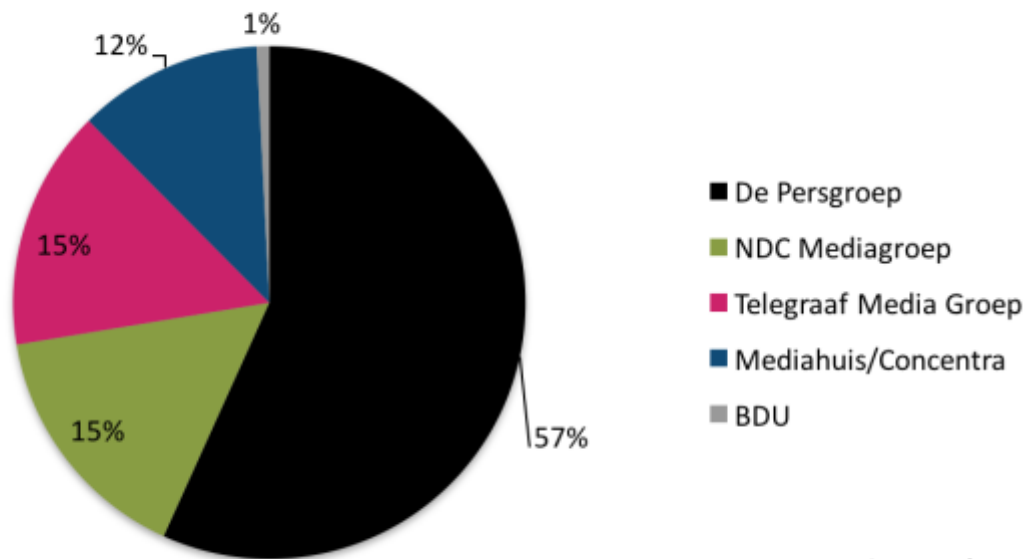
Een ander gevolg van de overname is dat het medialandschap verkleint. Het aantal uitgeverijen dat in Nederland actief is, is op twee handen te tellen, namelijk: acht. Door de overname heeft De Persgroep 52 procent van het marktaandeel in handen.

Grafiek 2: Marktaandelen betaalde dagbladopgave in 2015 (bron: SVDJ, Piet Bakker)

Wat voor dit onderzoek interessanter is, is om te kijken naar het regionale marktaandeel van De Persgroep. Namens de uitgeverij vallen Het Parool en de ex-Wegenertitels hieronder. Het marktaandeel is aanzienlijk hoger dan dat van Telegraaf Media Group en NDC Mediagroep, eigenaar van Dagblad van het Noorden en Friesch Dagblad bijvoorbeeld.

Marktaandelen uitgevers regionale dagbladen 2015

data: HOI / NOM
graph: Stand vd Nieuwsmedia

Grafiek 3: Marktaandelen uitgevers regionale dagbladen in 2015 (bron: SVDJ, Piet Bakker)

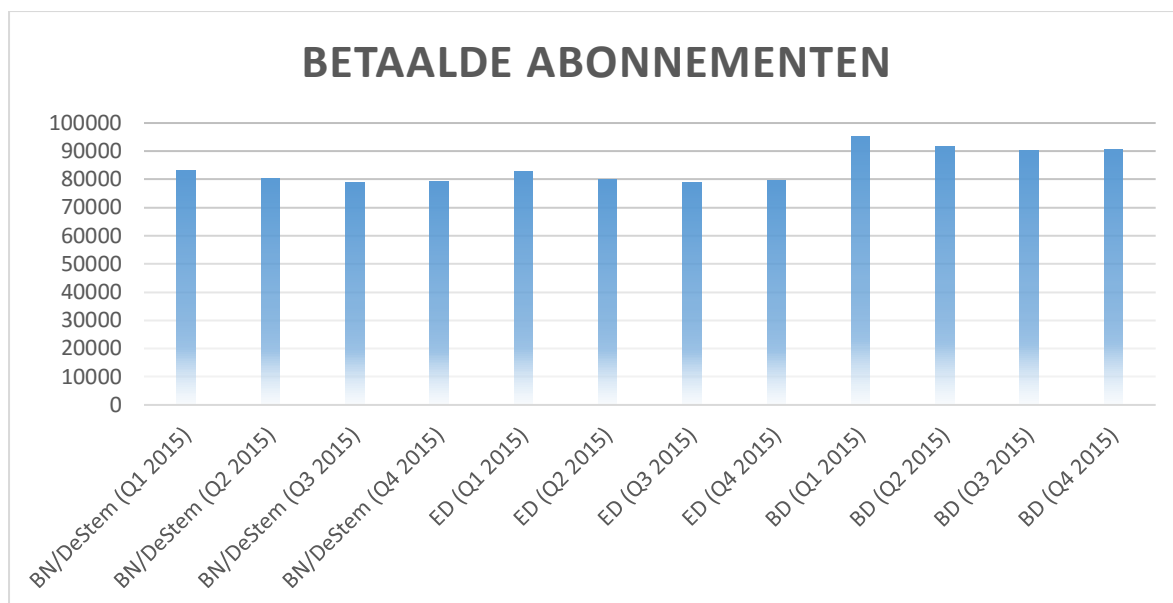
Maar wat zeggen deze cijfers eigenlijk? Door de overname van Mecom is de marktconcentratie gestegen. Dit heeft weer invloed op de nieuwsvoorziening. De centrale redactie in Rotterdam, waar Algemeen Dagblad gevestigd is, levert dagelijks kopij aan de ex-Wegenertitels. Het gehele algemene katern is afkomstig uit Rotterdam, dat ook iedere dag sportpagina's naar de regionale kranten stuurt (meer hierover in §3.2. *De samenwerking met de centrale redactie in Rotterdam*).

§1.8. Oplagecijfers

Sinds de overname gaat het beter met de drie Brabantse regionale titels. Dat tonen de gecertificeerde cijfers van 2015, die afkomstig zijn van *NOM Media*, aan. De Persgroep werd in april vorig jaar de nieuwe eigenaar van de drie Brabantse kranten. De opmars werd niet meteen gemaakt. Dat kan ook niet volgens ED-hoofredacteur John van den Oetelaar. "Wanneer een overname op de rol staat, dan zorgt dat voor onrust. Je gaat dan aan de krant sleutelen dus de resultaten zijn niet meteen zichtbaar."

In de eerste drie kwartalen neemt het aantal betaalde abonnementen nog af van de Brabantse titels. Maar ook die daling zwakt af. Het verschil tussen het eerste en tweede kwartaal is ongeveer drie procent en tussen het tweede en derde zo'n anderhalf procent. Daarna is er een stijgende lijn te bekennen. Minimaal weliswaar: 0,5 procent. Maar het is een positief vooruitzicht.

Hoofredacteurs Van den Oetelaar en Hille Van der Kaa (BN/DeStem) erkennen dat het aantal digitale en hybride (weekendkrant in de brievenbus, de overige dagen digitaal) abonnementen toeneemt. De Persgroep geeft regelmatig abonnementen weg die twee weken geldig zijn. Daaruit vloeien langdurig betaalde abonnementen voort, weet Van den Oetelaar. "Het ziet er goed uit. Ook voor de komende kwartalen."

Grafiek 4: Oplagecijfers van de drie regionale kranten in 2015 voor en na de overname door De Persgroep (bron: NOM)

Hoofdstuk 2: De staat van de regiojournalistiek

Nu De Persgroep Mecom heeft overgenomen, zullen de regionale kranten gaan veranderen. Het aantal betaalde abonnees stijgt en dat is positief. Maar hoe staat de regionale journalistiek er in het algemeen eigenlijk voor? Dat is relevant om te weten, omdat de staat van de regioredacties niet rooskleurig is. Dat concludeert Kees Buijs in zijn boek *'Regiojournalistiek in spagaat'*.

In zijn conclusie is hij namelijk helder: de regiojournalistiek leeft in een spagaat, die als metafoor wordt gebruikt. Volgens Buijs beperkt het dagelijkse nieuwsoverleg zich tot het opsommen wat er die dag aan producties te verwachten valt, de taakverdeling en de planning van verhalen voor de krant later die week. "Het redactioneel overleg heeft beperkte aandacht voor kwaliteit van het nieuws in termen van nieuwsgaring, nieuwsproductie en de relatie met de stad en regio. Wat ontbreekt, is tegenspraak en inhoudelijk overleg over mogelijke nieuwsonderwerpen, de aanpak van geagendeerde onderwerpen en een mogelijke crossmediale planning en productie van nieuwsonderwerpen." (Buijs, 2014). Hierdoor gaat de redactie niet dieper op de materie in en zijn de onderwerpen niet onderscheidend volgens hem.

Daarnaast moeten redacteuren kiezen tussen zowel verdieping, als brede aandacht voor wat er in de regio speelt. "In de praktijk wint breed informeren van verdieping en onderzoek." (Buijs, 2014). Hij concludeert dat in de nieuwsproductie naast hard nieuws en verdiepende achtergrondartikelen er berichtgeving is over de stadswijken en dorpen, die vaak een human interest-karakter bevatten. Binnen de redactie ontstaat een informele taakverdeling tussen de redacteuren die vooral kiezen om breed en veel te produceren en degenen die de tijd en moeite nemen om dieper in de materie te duiken. "Het laatste leidt tot scheve gezichten van redacteuren die het grootste deel van de krant vullen, zo is de ervaring van de 'verdiepers'." (Buijs, 2014).

Een andere *spagaat* waarin redacteuren zich terugvinden, is de relatie met de lezer. Dichtbij en op afstand. "Ten aanzien van de relatie tussen de redactie en lezer is vastgesteld dat redacteuren *zeggen* een hechte band te hebben met het lezerspubliek en meer dan vroeger naar de lezer luisteren." (Buijs, 2014). Maar de lezer speelt een ondergeschikte rol in de professionele definitie van wat nieuws en nieuwsaardig is volgens Buijs. Dat komt door de professionele waardes en routines: de lezer staat op afstand. "(...), en in de professionele visie die op de editieredacties de boventoon voert, hoort dat zo te blijven. (...) Instituties bepalen de agenda en de invalshoek; instituties zetten de toon, niet de lezers. In de editieberichtgeving figureren vooral functionarissen en slechts in bescheiden mate gewone stad- en dorpsgenoten." (Buijs, 2014). Buijs concludeert uit het bovenstaande dat het journalistieke proces op editieredacties slechts ten dele voldoet aan de eigen redactionele maatstaven.

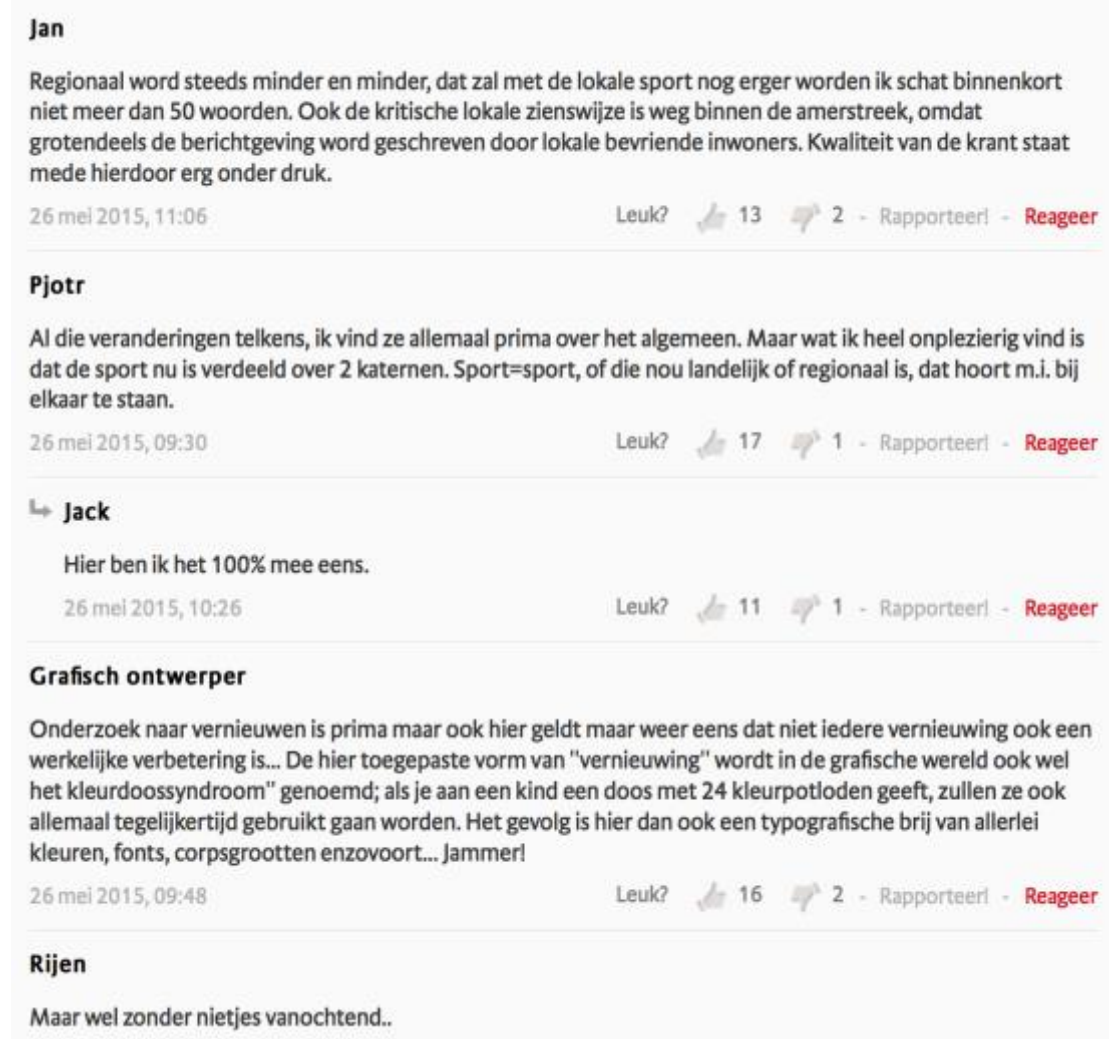
Hoofdstuk 3: Een dikkere, vernieuwde en frissere krant

De voormalig Wegenertitels gingen mei vorig jaar op de schop, een maand nadat De Persgroep de nieuwe eigenaar was geworden. Hieraan wijdden de drie Brabantse titels een artikel op de site met wisselende koppen, maar wel met dezelfde strekking: een dikkere, duidelijkere en frissere krant. Die mededeling wekte reacties van lezers op. Het is slechts een kleine greep, gemiddeld vijftien reacties per titel, maar geeft wel een inzicht hoe de lezer over zijn of haar vernieuwde krant denkt.

§3.1. Reacties van BN/DeStem-abonnees

De meningen van de West-Brabantse lezers zijn erg verdeeld. Een enkeling is blij met de vernieuwde krant, maar een groot deel is juist helemaal niet tevreden. De nietjes vormen het grootste pijnpunt, zo blijkt. Het sportkatern is in tweeën gesplitst: regiosport in het regiokatern en (inter)nationale topsport in het algemene katern. De lezers zien deze pagina's graag samengevoegd worden, want sport is sport. Daarnaast vinden sommigen dat het dorpsnieuws ten koste gaat van het extra brede regionieuws dat is toegevoegd aan het Stad & Streek-katern.

Hieronder een screenshot van enkele reacties die onder het bericht op de site zijn geplaatst:

Afbeelding 2: Greep uit klachten BN/DeStem-abonnee (Bron: website BN/DeStem)

“Dit schetst geen goed beeld van tachtigduizend abonnees, hè”, reageerde hoofdredactrice Van der Kaa. “Zover ik weet vormt het ontbreken van de nietjes het grote probleem, omdat de krant uit elkaar valt.”

§3.2. Reacties van ED-lezers

Ook volgens de ED-abonnee zijn de nietjes het grootste pijnpunt. ‘De krant waait weg.’ Of ‘De krant valt uit elkaar’, zijn de meest gehoorde klachten. Maar de lezers vinden ook dat de krant te veel neigt naar Algemeen Dagblad en dat er te weinig regionaal nieuws met hoor en wederhoor in de regiokaternen staat.

Ook hieronder een screenshot van de reacties onder het bericht op de site:

Afbeelding 3: Greep klachten ED-lezer (Bron: website ED)

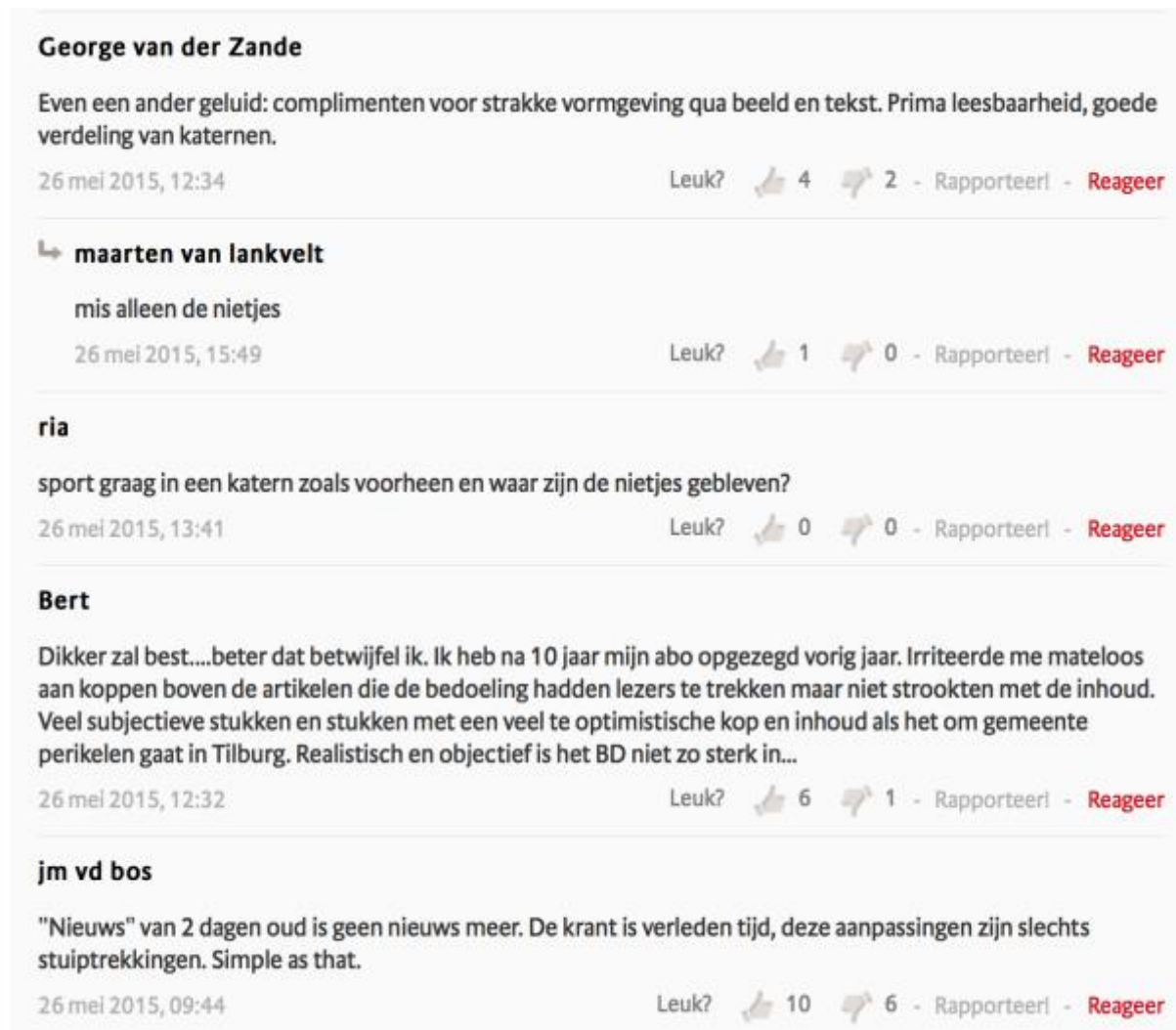
De reacties zijn bij hoofdredacteur John van den Oetelaar, tevens ad-interim hoofdredacteur van Brabants Dagblad, bekend. “De mensen die reageren op de site zijn vaak geen abonnees. Het zijn notoire klagers die de krant af willen zeiken.” Hij stelt dat het aantal klachten van abonnees meevalt. Een gesprek gaat hij niet uit de weg. “Ik bel of mail die persoon dan. We luisteren naar hen en passen het zo nodig aan.”

Als voorbeeld schetst hij de vaste landelijke columnisten die in de krant staan. “Lezers klaagden dat zij wel erg groot gebracht werden. Daar gaven wij gehoor aan en hebben dat dus veranderd.” Van den Oetelaar, die zelf in de werkgroep zat voor de nieuwe lay-out, voert regelmatig lezersonderzoeken uit om te monitoren wat de mensen van de krant vinden. “Veel mensen hebben de overgang niet gemerkt en ervaren dat als aangenaam. Een

krant opfrissen gaat in stapjes. Dus dat we er weinig over horen, betekent dat de overgang soepel is verlopen.”

§3.3. Hoe kijkt de BD-abonnee ernaar?

Net als bij de andere twee titels vormen ook bij Brabants Dagblad de nietjes het probleem. De lezer wil graag een krant die niet te snel uit elkaar valt. Een enkeling is positief gestemd over de nieuwe vormgeving. Anderen vinden de aanpassingen juist geen vooruitgang.

Afbeelding 4: Greep klachten BD-lezer (Bron: website BD)

Voormalig-hoofdredacteur Mark van Assen zei over de klachten het volgende: “We gaan te veel het AD achterna of ze vinden de mix niet goed. We zijn te licht, zeggen ze dan. En de nietjes vormden voornamelijk in het begin een probleem. Het leek alsof de wereld voor hen verging. Maar over het algemeen zijn de reacties positief.”

Hoofdstuk 4: Sportredactie Zuid

Enkele maanden na de overname sloegen de sportredacties van Eindhovens Dagblad, Brabants Dagblad en BN/DeStem de handen ineen. Arjen Vos, voorheen chef Sport bij ED, is sinds 1 juli 2015 de leidinggevende van sportredactie Zuid, zoals de naam luidt van de samengevoegde sportredacties. Maar geheel nieuw was dat idee niet volgens Vos.

§4.1. Vorming Sportredactie Zuid

Martijn Storms, voormalig chef Sport van het Brabants Dagblad, en Vos staken drie jaar geleden de koppen bij elkaar om een samenwerking tussen Brabants Dagblad en Eindhovens Dagblad te bespreken. De Eindhovense sportredactie bestond eerst uit negen redacteuren maar na enkele reorganisaties nog uit zeven. “Martijn en ik vonden dat onze sportkranten goed bij elkaar pasten en de werkwijze van onze sportredacties veel raakvlakken hadden. We wilden kijken of we op gebieden als eindredactie en coördinatie krachten konden bundelen en eventueel later nog intensiever konden samenwerken”, zegt Vos. “De hoofdredacties zagen het toen nog niet zitten. Maar nu is de samenwerking toch ontstaan in de vorm van sportredactie Zuid.”

De Persgroep wilde kosten besparen en vroeg zich af welke expertises te combineren waren. Volgens de uitgever leek de sportredactie een goed idee. De drie Brabantse titels werken nauw samen met de centrale redactie in Rotterdam. Storms en Ton Rooms, oud-hoofdredacteur van BD, zijn de regiocoördinatoren van AD. Maar laatstgenoemde is sinds mei dit jaar met een vrijwillige vertrekregeling vertrokken. Nu stelt Storms iedere dag pagina's samen, die naar sportredactie Zuid worden gestuurd.

Voorheen mochten de Brabantse titels in principe op twee van die pagina's inbreken; dus veranderen, bewerken of verwijderen en vervangen door eigen verhalen. Nu gaat chef Vos daar in goed overleg met Storms lossen mee om. “Als wij, de sportredactie en in het verlengde de hoofdredactie, vinden dat we alle pagina's om moeten bouwen dan doen wij dat.”

Vos: “Onze regio, en dan spreek ik voor Eindhoven, kent veel topsport. PSV, zwemmen, FC Eindhoven en Helmond Sport bijvoorbeeld. Soms is die afspraak met De Persgroep lastig. Want daardoor kunnen wij logischerwijs minder eigen nieuws kwijt. Daar bedoel ik mee dat we bijvoorbeeld minder amateursport uit de regio in de krant hebben.”

Regiosport vindt hij belangrijk, want in zijn ogen zijn het niet voor niets regionale kranten die ieder hun eigen accent hebben. Daartegenover staan wel verhalen in de krant van Sjoerd Mossou en Thijs Zonneveld, beiden AD. “Daar krijgen we heel goede reacties op. Mijn moeder is helemaal geen wielerveder en toch leest ze dit soort verhalen als de naam van Thijs Zonneveld boven het stuk staat. Ik denk dat we nu *the best of both worlds* hebben.”

De zaterdagkrant van Eindhovens Dagblad bijvoorbeeld heeft maar één pagina amateurvoetbal en één pagina overige sporten. De overzichten op maandag van het korfbal en volleybal zijn eerder geschrapt om plaats te maken voor betere regionale verhalen. Vos had verwacht dat er meer klachten zouden binnenkomen.

Ook Geert Piek, coördinator van het sportkatern van Brabants Dagblad en plaatsvervangend chef van sportredactie Zuid (inmiddels chef Oss/Uden/Veghel), liet zich uit over de vernieuwde sportredactie. “We moesten wel samengaan, want bij het Brabants Dagblad zouden vijf van de negen redacteurs overblijven. Dan hadden wij het simpelweg niet gered. Nu hebben we slagkracht en het voelt vertrouwd.”

Maar zagen de sportverslaggevers zelf de vorming van sportredactie Zuid eigenlijk wel zitten? Vos: “Ik snap best dat sommigen sceptisch waren in het begin. Nu we een tijdje bezig zijn, zijn ze allemaal heel positief. ‘Leuker dan hoe het voorheen was’, hoor ik regelmatig voorbijkomen. Je werkt met gelijkgestemden. Onze drie dames, Anneke Liebrand (inmiddels werkend voor de streekredactie van ED), Natasja Weber en Linda Derksen, worden echt gewaardeerd door iedereen. Zij benaderen verhalen soms net wat anders en dat komt de discussies en verhalen alleen maar ten goede.”

§4.2. Inkrimpen sportredacties

Na de overname door De Persgroep verloren 275 fulltime medewerkers, onder wie 93 met een journalistieke functie, hun baan. Daartoe is besloten om dubbele functies te voorkomen. Hoeveel sportredacteurs daaronder vielen, is onbekend. Ook bij de drie Brabantse titels vertrokken in de Mecom-tijd sportredacteurs of werd gesaneerd op de sportredactie (zie tabel 1).

Titel	Aantal sportredacteurs voor sportredactie Zuid	Aantal sportredacteurs bij vorming sportredactie Zuid
BN/DeStem	8	5
Eindhovens Dagblad	7	5
Brabants Dagblad	9	5

Tabel 1: Aantal sportredacteurs voor en na de vorming van sportredactie Zuid.

Sinds de overname door De Persgroep hanteert de uitgever het beleid dat twee derde van het werk wordt gedaan door de vaste werknemers en een derde door de flexibele schil, freelancers en correspondenten. Dat aantal vaste werknemers was onhoudbaar, stelt coördinator De Brie van BN/DeStem, die zegt dat concernbreed tientallen mensen zijn afgevloeid. “Vast personeel is duur en je moet als bedrijf wel rendabel blijven werken. Daarom is de ‘flexibele schil’ veel belangrijker geworden. Wij hebben extra freelancers (correspondenten en ZZP’er) aangenomen die wekelijks de sportparken of –hallen afstruinen om wedstrijden te verslaan.”

Voor de overname werkten de freelancers en correspondenten nog tegen de vaste tarieven van elke titel. Zo kreeg een correspondent of freelancer voor een wedstrijdverslag dat BN/DeStem publiceerde nog geen 39,50 euro. Ongeacht de lengte. Dat bedrag kreeg iemand uit de flexibele schil ook voor een interview. Die tarieven lagen bij Brabants Dagblad en Eindhovens Dagblad hoger: 60 euro voor een wedstrijdverslag of interview.

Maar sinds april dit jaar voerde De Persgroep ‘Basistarieven tekst’ in. Dat betekent dat verslaggevers voor een verslag of interview 13 of bij uitzondering 16 cent per woord krijgen. Uitgaand van een verslag van vijfhonderd woorden gaat de verslaggever er vijf euro op vooruit. Wanneer de freelancer of correspondent van Eindhovens Dagblad of Brabants

vierhonderd woorden schrijft, dan verdient diegene 8 euro minder dan voorheen. Een correspondent van BN/DeStem gaat er dan alsnog 12,50 euro op vooruit.

Landelijk ontstond niet alleen bij freelancers, maar ook bij de NVJ commotie na de invoering van het nieuwe tarief door De Persgroep. De vakbond vindt de verhouding beloning/werk uit balans. NVJ-secretaris Rosa Garcia López reageert op de eigen site van de vakbond op het besluit van De Persgroep. “Dit heeft effect op de waakhondfunctie van de journalistiek en op de kwaliteit. Dit treft niet alleen journalisten maar ook de lezers.” Volgens haar hebben de tariefwijzigingen het effect dat de professionele freelancejournalisten worden gereduceerd tot hobbyisten. “Alleen freelancers die een goed verdienende partner hebben kunnen zich veroorloven om het journalistiek vak uit te oefenen. Dit kan niet de bedoeling zijn van De Persgroep.” (NVJ, 2016).

Freelancers Daan de Jong van Brabants Dagblad en Thomas Dal van Eindhovens Dagblad snappen de beslissing. Eerstgenoemde vindt het tarief van 13 cent per woord erg weinig. Hij gaat erop achteruit sinds het nieuwe tarief. “Het moet nu niet verder zakken.” De Jong snapt het besluit. “Het is ook puur een noodzakelijke beslissing. Voor ons als jonge, ambitieuze journalisten is het geen goede tijd, maar daarom moeten we niet treuren, maar juist hard werken. Dan komt het allemaal goed.”

Dal stelt dat hij erop vooruit is gegaan sinds De Persgroep de nieuwe tarieven invoerde. Eerst verdiende hij vijftig of zestig euro met een verhaal. Dat is nu zeventig of tachtig euro. “Mij hoor je niet klagen”, zegt Dal, die snapt dat er commotie is ontstaan. “Mensen houden niet van verandering. Ze worden nu op een andere manier betaald dan voorheen en daar moeten ze aan wennen.”

Hij pleit er wel voor dat freelancers die al jaren voor de krant werken en erop achteruitgaan een schikking dienen te krijgen. “Wanneer deze collega’s eerst 50 euro kregen voor een verhaal en nu nog maar 20 euro en hij of zij moet daar hetzelfde werk voor doen, dan vind ik dat daar een regeling voor getroffen moet worden. Dat vind ik wel belangrijk, ja.”

Van alle ophef merkte hoofdredactrice Hille van der Kaa weinig. “De tarieven die wij hanteerden, lagen lager dan bij andere titels.” En ook haar collega John van den Oetelaar (BD en ED) kreeg er weinig van mee. “Links en rechts zeggen mensen hier iets van, maar het overgrote deel niet. Ik leg hen uit waarom wij deze tarieven hanteren.” Met enkele freelancers heeft Van den Oetelaar afspraken gemaakt voor een ander tarief, dat dan 16 cent per woord is. “Dat heeft te maken met de kwaliteit of het ingewikkelde werk dat die persoon levert.”

Behalve de nauwe samenwerking tussen de drie Brabantse titels onderling (§3.4. *Samenwerking tussen de drie titels onderling*) is er nog een samenwerking ontstaan na de overname: de centrale redactie in Rotterdam, waar Algemeen Dagblad, gevestigd stuurt dagelijks pagina’s met (inter)nationale topsport naar Tilburg toe.

AD is leidend, stelt regiocoördinator Storms. “Maar collega’s van regiokranten leveren soms ook een bijdrage aan 'Centraal', ofwel aan de gezamenlijkheid. Dus een verhaal van een sportredacteur van Zuid kan via Centraal (Rotterdam) weer aan de Brabantse kranten

worden geleverd.” Ondanks dat Storms iedere dag die pagina’s samenstelt, mogen de titels daarop inbreken en vervangen door eigen regioverhalen (zie §3.1. *Vorming sportredactie Zuid*).

§4.3. Samenwerking met de centrale redactie in Rotterdam

Vos zei december vorig jaar dat de samenwerking met Storms en Rooms goed, maar nog niet vlekkeloos verliep. “Dat is ook niet raar. Zij moeten aan ons en onze werkwijze wennen en andersom ook. De samenwerking die wij hebben, is in Nederland nog nooit vertoond. We overleggen daarom veel.”

De afspraken over de werkwijze dwingen sportredactie Zuid soms tot het maken van pagina’s die in de ogen van de chef niet geheel in balans zijn. Dat gold voornamelijk in de beginperiode van sportredactie Zuid. Daarmee doelt Vos op het feit dat er te weinig uit de eigen regio komt en te veel van de centrale redactie. “Het is goed dat we daar vervolgens over discussiëren. Waarom hebben jullie dat zo gedaan? En niet anders? Dat vind ik echt prima; daar worden wij en de krant alleen maar beter van.” Na tien maanden sportredactie Zuid vindt de chef dat de pagina’s meer in balans zijn.

Vos is optimistischer van aard. Hij dacht nooit aan stoppen of dat dit concept van De Persgroep niet zou werken. Maar naarmate de samenwerking vorderde, ging het steeds soepeler. Vos erkent dat er sinds het vertrek van Rooms minder irritaties zijn. “Dat ligt niet per se aan Ton. Hij was geen stoorzender.” Waar het dan wel aan lag? “Nu, met enkel Martijn als regiocoördinator, overleggen wij dagelijks en soms meerdere keren per dag. Er zit meer structuur in. Met Ton erbij was de ene keer Martijn en dan weer Ton ons aanspreekpunt.”

Nu stelt Storms, die het zelf ook overzichtelijker vindt, vijf dagen in de week de pagina’s samen en één dag in de week vervult Edward Swier die rol. “De afspraken die ik nu maak, gelden ook voor de rest van de week. Wanneer Ton er zat, kon dat de dag erna veranderen.” Vos: “Dat is prettig voor ons, dan weten wij waar we aan toe zijn.”

Voor Storms is het een lastige puzzel die hij moet leggen. “Het is ingewikkeld om met zeven regionale kranten een gemeenschappelijke deler op sportgebied te vinden. Maar met goed overleg en begrip voor elkaars situatie komen wij eruit.” Iedere regionale krant heeft zijn eigen regionale topsport, op PZC na dat geen enkele vereniging op het allerhoogste niveau heeft. De eredivisieclubs krijgen een prominente plek in de krant. Daar dient Storms met zijn selectie rekening mee te houden. “Wat is het interessantst voor alle regiotitels? Dat is een lastige afweging. Het uitgangspunt is dat het belangrijkste sportnieuws in alle zeven kranten staat.”

Dat de regionale kranten, dus ook de drie Brabantse titels, regiosportpagina’s in moesten leveren, daar is Storms zich bewust van. Hijzelf, oud-chef Sport van Brabants Dagblad, vindt dat persoonlijk jammer. Die keuze maakte Storms niet zelf, maar De Persgroep. “Mensen willen topsport lezen, dat vinden ze soms belangrijker dan regiosport. Verhalen over Louis van Gaal daar kan je nooit voldoende van hebben”, stelt hij. “Als deze oplossing dan zijn vruchten afwerpt, dan vind ik het een prima keuze.” Maar toch kleeft er enige vertwijfeling

aan die uitspraak. “Je weet over een paar jaar pas of je de juiste weg bent ingeslagen. Dat kan je na zo’n korte periode nog niet zeggen.”

De regiocoördinator weet dat de regiokranten en Algemeen Dagblad steeds meer op elkaar beginnen te lijken. Die klachten hoort ook hij regelmatig. Volgens hem is dat niet verkeerd omdat de kranten dezelfde doelgroep hebben. Het nieuws wordt populairder gebracht. “Vroeger vond ik de kranten wat saai, nu juist veel frivoler. Dat ervaart de een als positief en de ander als negatief.”

Freelancer De Jong snapt dat het besluit, maar ziet er geen voordelen in voor Brabants Dagblad. “De mensen hebben een abonnement op deze krant voor het regionale nieuws, maar de verschillen tussen de kopij van het AD en het BD worden steeds minimaler.” Hij vindt de verhalen van Algemeen Dagblad van prima kwaliteit. “Maar het is niet goed voor de binding met de regionale, Brabantse lezer.”

Storms’ klinkt positief wanneer hij naar de sportkaternen kijkt. “De algemene kopij die de regionale kranten krijgen, is beter dan eerst. Nu krijgen zij topverhalen van topjournalisten. De redacteurs zitten bovenop Ajax, Feyenoord en het Nederlands elftal en zijn er dagelijks mee bezig. Dit is een luxe die we nog niet eerder hadden gehad.”

§4.4. Samenwerking tussen drie titels onderling

Vos vertelt dat de samenwerking tussen de drie titels onderling van begin af aan boven verwachting goed gaat. “Ik heb het gevoel dat iedereen zich prettig voelt. Niemand komt met de ziel onder zijn of haar arm naar Tilburg toe.” Redacteurs van BN/DeStem bemoeien zich ook met discussies als het om verhalen voor bijvoorbeeld ED gaat. “Zij kijken soms net wat anders tegen bepaalde zaken aan. En dat maakt de verhalen alleen maar beter.” Het komt ook steeds vaker voor dat een redacteur van Eindhovens Dagblad naar een evenement gaat dat in het verspreidingsgebied van Brabants Dagblad ligt.

Ook Piek, oud-coördinator van sportkatern van Brabants Dagblad, zegt dat het samengaan van de titels eerder een noodzaak dan een deugd was, omdat het aantal redacteurs van negen naar vijf afnam. In het begin na de samensmelting verliep de samenwerking goed maar nog niet vlekkeloos. “Het was lastig om iedereen op één lijn te krijgen omdat we verschillende werkwijzen gewend waren”, zegt Piek. Maandag is, zoals Vos al zei, de enige dag dat de hele club bij elkaar is. De regionale topsport wordt tijdens de vergadering op clusterniveau besproken. Het amateurvoetbal en de ander regiosporten bespreken de redacteurs per titel.

De uniformiteit tussen de drie Brabantse titels is gegroeid. Peter de Brie, coördinator bij BN/DeStem legt uit wat De Persgroep wil bereiken met de clustervorming. “Efficiënter werken. Nu gaat er in principe één verslaggever naar een evenement – of incidenteel twee wanneer je toch een specifieke regionale invalshoek nodig hebt – maar niet meer vier verschillende journalisten binnen Wegener zoals voorheen.”

§4.5. Inspraak De Persgroep op sportredactie Zuid

De Persgroep volgt de bezigheden van Vos en consorten op de voet, maar bemoeit zich niet dagelijks met sportredactie Zuid. Vos hoort incidenteel iets van De Persgroep wanneer het

gaat om het sportkatern. “Het is niet zo dat we iedere dag telefoon krijgen over waar we mee bezig zijn. We krijgen veel ruimte en vrijheid om het zelf in te vullen, rekening houdend met de gemaakte afspraken.”

Hoofdstuk 5: Sportkatern BN/DeStem op de schop

Nadat De Persgroep de nieuwe eigenaar is van BN/DeStem is het een en ander veranderd aan de West-Brabantse krant. Ook het sportkatern is op de schop gegaan. Coördinator Peter de Brie legt uit wat anders is voor de lezer en aan de lay-out, de inhoud en de werkdruk. Te beginnen met de opmaak.

§5.1. De lay-out

“Je kunt niet spreken van een paleisrevolutie. Maar De Persgroep vindt de lay-out belangrijk en de aanpassingen die zijn geweest, zorgen ervoor dat het sportkatern er beter uitziet.” Het jasje van de krant is aangepast naar de stijl van Algemeen Dagblad. “Beeld is nog belangrijker geworden”, stelt De Brie. “Een grijs vlak met letters nodigt niet uit om te lezen. De lay-out is niet zozeer rigoureuus veranderd, maar juist opgefrist en fleuriger door het gebruik van lichtere kleuren. Ik denk dat door een goede presentatie je oog eerder blijft hangen op een bepaalde kop, foto of infographic.”

§5.2. Een dikker sportkatern

Door De Persgroep krijgt de lezer niet alleen een dikkere krant voorgeschoteld, maar ook een dikker sportkatern. Maar een aantal regiopagina's moet wel plaats maken voor verhalen die afkomstig zijn van de centrale redactie in Rotterdam. En dat laatste vindt De Brie jammer. “Een correspondent heeft soms maar twee of drie zinnen om de wedstrijd te karakteriseren terwijl er meer achter zit. Met meer regiopagina's in het katern kan je dat regionale sportnieuws beter presenteren.”

De coördinator zegt dat de flexibiliteit hoger lag toen Wegener nog de uitgever was. “De Singelloop in Breda is een van de grootste evenementen in de regio. Onder Wegener konden we zelf het hele sportkatern indelen en bij zulke wedstrijden kiezen voor zes algemene sportpagina's en twaalf bladzijden regiosport. Nu mogen wij sommige weekenden ‘inbreken’ op een enkele algemene pagina, maar dat is afhankelijk van het (inter)nationale aanbod.” Kort nieuws mag De Brie altijd wisselen. En om NAC prominent te kunnen brengen, mag hij op een van de profvoetbalpagina's die vanuit Rotterdam worden aangeleverd, ‘inbreken’.

Maar hoe ziet het sportkatern van BN/DeStem er precies uit? Zie hieronder de tabel van voor en na de overname:

Voor					Na			
Dag	(Inter)nationaal	Amavoetbal	Regiosport	Totaal	(Inter)nationaal	Amavoetbal	Regio-sport	Totaal
Maandag	9	5	5	19	11	4	3	18
Dinsdag	2		2	4	4		1	5
Woensdag	2		2	4	4		1	5
Donderdag	2		2	4	4		1	5
Vrijdag	2		2	4	4		1	5
Zaterdag	5		4	9	6		4	10

Tabel 2: Aantal pagina's in BN/DeStem-sportkatern voor en na overname door De Persgroep

Sinds de overname moet één regiopagina worden ingeleverd op doordeweekse dagen. Dat geldt ook op zaterdag. Op maandagen telt het sportkatern in totaal drie regiopagina's (één amateurvoetbalpagina en twee regiosportpagina's) minder. Dat komt doordat de nieuwe lay-out meer ruimte vraagt en er dus minder tekst op de pagina past. De Brie koos ervoor om clubs die op de rand van het verspreidingsgebied liggen, zoals de voetbalverenigingen Kozakken Boys, Altena en Almkerk, niet meer te verslaan. Ook niet met enkel de uitslag. Over de laatste twee clubs kreeg hij achteraf reacties, ook uit omgeving van Oosterhout. "Dan vragen ze: kan het niet een klein berichtje zijn of op zijn minst bij de uitslagen vermeld staan?" Aan dat laatste gaf De Brie gehoor.

Maar waarom heeft De Persgroep ervoor gekozen om op dinsdag tot en met vrijdag de splitsing 4:1 te maken (wat betekent dat de vier (inter)nationale sportpagina's bij het algemene nieuws liggen en de enkele regiosportpagina in het Stad & Streek-katern)? "Dit wil de uitgever doen om te voorkomen dat de regionale dagbladen zouden over-regionaliseren ten koste van het (inter)nationale sportnieuws", zegt De Brie, die daarmee bedoelt dat De Persgroep amateur- en breedtesport gescheiden wil houden van (inter)nationale topsport.

"Het is prima om een profvoetbalverhaal PEC Zwolle – Go Ahead Eagles in BN/DeStem op te offeren aan een wedstrijdverhaal NAC, maar niet aan een interview met een hoofdklassespeler." En ook doordeweeks mag De Brie verhalen opofferen voor NAC. "Behalve als we een spread over het Nederlands elftal of Ajax - PSV zouden inruilen voor een uitgebreid interview met een bankzitter van NAC of een subtopper in het veldrijden."

Voor de overname van Mecom kon De Brie zelf de 'overloop' bepalen. De ene keer kreeg de lezer meer algemeen nieuws voorgeschoteld op de dubbele regiopagina, de andere keer was er meer ruimte voor grotere regionale evenementen op de twee (inter)nationale sportpagina's.

De nieuwe indeling van het sportkatern maakt het er voor de Brie niet makkelijker op. Sinds dit seizoen levert De Brie nog een regiopagina in op maandag (zie tabel 1). Dat probeert de coördinator op te vangen door extra veel te wisselen op de pagina's. BN/DeStem verdeelt de zeven edities onder de volgende gebieden: BREM (Bergen op Zoom, Roosendaal, Etten-Leur en Moerdijk) en HS (Oosterhout en Breda). Waar vorig sportjaar nog bijvoorbeeld één korfbaloverzicht werd gemaakt voor de BREM-edities, zo schrijft de correspondent nu vier verschillende overzichten of knipt de eindredactie het overzicht in vieren.

De Brie wil graag zoveel mogelijk clubs aan bod laten komen in de papieren krant, vandaar dat de overzichten kleiner zijn dan vorig jaar. "Deze stap was onvermijdelijk na het verdwijnen van die pagina regiosport." Daardoor legde De Brie in overleg met chef Vos van sportredactie Zuid de lat hoger, maar niet zo hoog als in topsportregio Eindhoven, want dan zou in West-Brabant meer dan de helft van de clubs uit de krant verdwijnen.

De eisen strenger maken, wilde De Brie zo lang mogelijk uitstellen omdat BN/DeStem zijn identiteit zou verliezen. Lager spelende clubs komen nu hooguit eens per seizoen in beeld. De krant is fijnmaziger dan Eindhovens Dagblad en Brabants Dagblad. "Willen wij ons blijven onderscheiden dan moeten we met het regionale (sport)nieuws op de proppen komen. Anders lezen de mensen uit ons verspreidingsgebied de Zundertse Bode wel."

De coördinator vindt regiosport ontzettend belangrijk. Als voorbeeld noemt hij HV Heerle uit het gelijknamige dorp. De handbalclub is een grote vereniging die spelers en speelsters uit West-Brabant trekt. “Geef je dit soort clubs geen aandacht meer, dan kan je de regiosport net zo goed afschaffen.”

Zo is hij aan het begin van het nieuwe seizoen gebeld door volleybalvereniging VOKO uit Oosterhout, de club die promoveerde naar de derde divisie. BN/DeStem versloeg die club niet meer omdat VOKO was gedegradeerd. “Ze vroegen mij of de club niet terug in de krant kon. Ze hechten veel waarde aan publiciteit”, zegt de coördinator, die denkt dat het hoger leggen van de lat abonnees kan kosten. “Dat zal niet de directe aanleiding zijn, maar een opeenstapeling van. Hoeveel nieuws lees ik nog uit mijn eigen woonplaats of directe omgeving? De katernen Stad & Streek en regiosport onderscheiden een regionale krant van een landelijke krant en huis-aan-huisblad.”

De Brie weet dat de fijnmazigheid niet te handhaven valt in de toekomst. Hij verwacht dat de lat volgend jaar nog wat hoger wordt gelegd. “Het verlies van de identiteit betreur ik. Dat ik het nu rond krijg is heel wat. Het is een schuifpuzzel, iedere dag weer.”

§5.3. Neemt de werkdruk toe of af?

De Brie meent dat de werkdruk voor de verslaggevers niet is veranderd; in die zin dat ze nog altijd naar wedstrijden gaan om verslag te doen. Ten eerste live via Twitter, daarna een flits op de site en vervolgens een verhaal in de krant. Maar het kan voorkomen dat de clusterverslaggever van sportredactie Zuid niet alleen voor BN/DeStem een verhaal maakt, maar ook voor BD en/of ED.

De eerste weken van sportredactie Zuid waren voor de coördinator niet leuk, zegt hij. “Ik begon tegen grenzen aan te lopen, omdat alle taken na het vertrek van chef André Trompers (hij ging naar de internetredactie, red.) bij mij kwamen te liggen. Ik moest een nieuwe balans zien te vinden.” Dit heeft De Brie ook bij hoofdredactrice Hille van der Kaa en clusterchef Arjen Vos aangegeven. “Zij gaven mij de tip om zaken meer los te laten en over te geven aan anderen. Die raad volg ik op en ik besteed nu ook uit, zoals het amateurvoetbal dat Sander Koreman coördineert.”

Bij afwezigheid van De Brie is Jan Martens de aangewezen vervanger om de sportredactie te coördineren, omdat hij het verspreidingsgebied als zijn broekzak kent. Maar toch kleeft er enige onzekerheid aan die aanstelling. “Omdat Jan ook diverse clubs voor Brabants Dagblad volgt, heeft hij dat fijnmazige niet meer. Hier bedoel ik mee dat hij nu moeilijker een knoop kan doorhakken of we voor derde divisie volleybal of vierde klasse korfbal moeten gaan. Ook moet je weten waar en bij wie je bepaalde informatie kunt vinden om de doordeweekse en weekendpagina's te plannen.”

Om problemen te voorkomen en het collega Martens gemakkelijker te maken, heeft De Brie een handleiding gemaakt. Hierin staat in welke gevallen je een bepaalde correspondent raadpleegt, waar je programma's en standen vandaan haalt, hoe je pagina's opzet of hoe vaak een bepaalde club in de krant heeft gestaan. “De organisatie staat nu steviger. Valt

binnen een voetbalteam een bepalende speler weg, dan stort het elftal als een kaartenhuis in elkaar. Dat wordt door dit draaiboek voorkomen.”

§5.4. Wat verandert voor de lezer?

Maar waar het daadwerkelijk om draait: wat verandert er sinds de overname voor de lezer? De abonnee krijgt in ieder geval minder regiosport voorgeschoteld, maar daarvoor in de plaats komt bijvoorbeeld wel meer Formule 1 en buitenlands voetbal. Dat komt vanwege de samenwerking met de centrale redactie in Rotterdam. De Brie erkent dat de lezer in het begin moest wennen aan de nieuwe samenstelling van het sportkatern. Wat hij van familie en vrienden hoorde, was dat de splitsing van het (inter)nationale sportnieuws en regionale nieuws wennen was.

Hoofdstuk 6: Wijzigingen Eindhovense sportkatern

Ook het Eindhovens Dagblad is op de schop gegaan sinds De Persgroep de nieuwe uitgever is van deze titel. De veranderingen zijn vergelijkbaar met die van BN/DeStem en Brabants Dagblad. Maar in detail zijn er toch kleine verschillen met de drie andere titels. Om te beginnen met de lay-out.

§6.1. Lay-out

Eindhovens Dagblad heeft net als BN/DeStem en Brabants Dagblad dezelfde transformatie ondergaan wat betreft de lay-out, die door een Poolse ontwerper is ontworpen. De Persgroep wil het uiterlijk van alle ex-Wegenertitels er hetzelfde uit laten zien. Vos somt nog enkele wijzigingen op, die collega De Brie nog niet heeft genoemd. “Ik snap het als mensen vinden dat de krant drukker oogt. Kleine details zijn aan de pagina’s toegevoegd. De foto’s zijn kleiner dan voorheen, waardoor meer tekst op de pagina’s past. Maar het is allemaal heel aantrekkelijk gepresenteerd. De Persgroep denkt hier echt over na. Als onderdeel van Wegener was het ED wat zwaar en strak, nu is dat minder. Dit is echt een vooruitgang.”

§6.2. Dikker sportkatern

Ook het Eindhovens Dagblad is er in het aantal sportpagina’s op vooruit gegaan. Een tabel van de verdeling van de sportpagina’s voor en na de overname door De Persgroep is lastig te maken. Dat komt doordat Vos en zijn redacteurs in de Wegener-tijd meer hybride pagina’s maakten dan nu. Dat betekent dat de regionale sport door de (inter)nationale topsport heen stond. Hierdoor is niet exact aan te wijzen hoeveel regionale sportpagina’s de redacteurs dagelijks maakten. Vos geeft aan dat het kan voorkomen dat na de overname minder lagere regionale sport in de krant staat. “Maar dat is eigenlijk niet te kwantificeren.”

Dag	Voor overname	Na overname
Maandag	15	20
Dinsdag	3	4
Woensdag	4	4
Donderdag	4	4
Vrijdag	4	4
Zaterdag	7	10

Tabel 3: Aantal pagina's in ED-sportkatern voor en na overname door De Persgroep

§6.3. Meer pagina’s, meer voldoening?

Vos kan dan wel meer pagina’s vullen, maar dat geeft nog niet een voldaan gevoel. Hij zou met al het nieuws en verhalen uit de regio de lezers meer kunnen bieden, maar druktechnisch is dat niet mogelijk. “Dat zou ten koste gaan van twee pagina’s van een ander katern. Logisch dat die redactie dat natuurlijk niet ziet zitten.”

Daardoor moet Vos geregeld zijn hersens laten kraken om de juiste keuzes te maken. “Ik schipper tussen de regiosport en (inter)nationale topsport door de samenwerking met de centrale redactie in Rotterdam.” Er is door die coöperatie meer ruimte voor de nationale sporthelden. Epke Zonderland en Sven Kramer staan vaker in de krant. Die verhalen over hen komen voornamelijk vanuit Rotterdam. Maar er is ook meer plek voor Ajax en Feyenoord, wat ten koste gaat van regiosportverhalen. “Sommige sporten zijn te licht bevonden en dan blijven wij maar doorschuiven. Uiteindelijk is de oplossing er altijd”, stelt

Vos, die aangeeft de regionale sport erg belangrijk te vinden. “Het doet pijn dat er soms geen plek is voor bepaalde regioverhalen.”

Hoofredacteur Van den Oetelaar geeft Vos alle vrijheid om de sportpagina's te maken. De chef mag zelf ingrijpen behalve bij zaken die gevoelig liggen. Dan wordt de hoofdredacteur daarbij betrokken. “Dat komt bijna nooit voor”, zegt Van den Oetelaar, die een voorbeeld schetst. “Wanneer uit Rotterdam een groot en mooi interview met Bauke Mollema komt, dan maakt Arjen de overweging om die pagina te wisselen of niet. In Eindhoven sturen wij aan op topsport. Wanneer het over zwemmen of PSV gaat, dan zal dat de voorkeur krijgen boven het verhaal met Mollema.”

Af en toe krijgt Vos een klacht binnen over bijvoorbeeld korfbal en voetbal met de vermelding dat de clubs die voorheen in de krant stonden nu niet meer worden verslagen. Ook bij Eindhovens Dagblad wordt de lat steeds hoger gelegd. Dat komt door de regionale topsport die het verspreidingsgebied kent. Vos zegt stellig dat een reductie in de regiosportpagina's niet meer mogelijk is. “We hebben de kritische grens bereikt. Waar moet ik anders die ruimte vandaan halen om de clubs in de krant te krijgen?”

Als eerste voorbeeld geeft hij HC Helmond, de grootste hockeyclub uit de regio Helmond. Wanneer de club zou degraderen uit de eerste klasse (waar momenteel geen sprake van is), dan zou de vereniging niet meer in aanmerking komen om gevolgd te worden vanwege het prestatieve niveau. Maar Vos zou dan de afweging maken om HC Helmond toch te verslaan. “Het heeft met de status van de club te maken. Veel mensen zouden erover vallen wanneer HC Helmond niet meer in de krant zou staan.”

Daarnaast besloot Vos voorheen om de voorbeschouwingen van de profclubs uit het gebied in te perken. Niet meer de prietpraat van de trainers, zoals hij het zelf noemt, maar een kort informatief tekstblok met een enkele quote. Die aanpassing viel niet in goede aarde. “De sluizen stonden open. Wat dachten wij wel niet, waren de reacties. Dit besluit hebben wij dan ook snel teruggedraaid.” De chef weet niet of de abonnees van BN/DeStem of BD ook zo furieus zouden reageren. “Wanneer krant A een beslissing neemt, betekent dat niet dat de reacties van de abonnees van krant B hetzelfde zijn. Iedere regio heeft zijn eigen accenten.”

Eindhovens Dagblad heeft op de doordeweekse dagen (maandag en zaterdag uitgezonderd) geen regiosportpagina's, ook voor de overname was dit het geval). Wanneer een club een jubileum te vieren heeft of zich inzet voor de maatschappij, dan zal het in de krant komen. Maar niet in het sportkatern. Stad & Streek is dan de plek waar het verhaal te lezen is. “Dan moet het natuurlijk geen super sportief verhaal zijn, want dat strookt dan niet met de rest van dat katern.”

ED kent dan geen doordeweekse regiosportpagina's, maar wel genoeg regionale topsport. PSV staat elke dag in de krant als dé grote trots van de regio. Toch durft Vos te stellen dat de balans 50/50 is, dus vijftig procent (inter)nationale sport en de helft regionale (top)sport.

§6.4. Standplaats en samenstelling sportredactie ED

Niet Eindhoven, maar Tilburg is de nieuwe standplaats van de sportredactie vanwege de centrale ligging in Brabant. De vijf oorspronkelijke ED-redacteuren (voorheen waren dit er

negen) zijn een paar dagen in Tilburg of op pad. Iedere maandag komen de redacteurs van de drie titels bij elkaar om te overleggen welke onderwerpen de aankomende week opgepakt dienen te worden. “Dan functioneren wij als één redactie”, stelt Vos. “We hebben een gezamenlijk missie en die verwezenlijken we met veel lol. Er wordt veel gelachen op de redactie. Het groepsgevoel was er al vrij snel.”

§6.5. De werkdruk

Betekent door het slinken van het aantal vaste redacteurs dat de werkdruk is toegenomen? Vos meent van wel. “Het aantal clubs is natuurlijk niet afgenomen, dus ze dienen efficiënter te werken in deze tijd.” Maar dat is niet het enige waardoor de verslaggevers meer te doen krijgen. “Het digitale tijdperk zorgt voor extra druk omdat het allemaal sneller is dan voorheen. Maar ze klagen eigenlijk nooit. Incidenteel komt er iemand naar mij toe en zegt: ‘Arjen, ik trek het even niet meer.’ Dan schuiven we zijn taak door naar een andere redacteur van sportredactie Zuid of naar een freelancer.”

Hoofdstuk 7: Een ander BD-sportkatern

Zoals al aangegeven in *hoofdstuk 3: Sportkatern BN/DeStem op de schop* en *hoofdstuk 4: Wijzigingen Eindhovens sportkatern* beperkt het verschil in de sportkaternen zich in de details. Ook in dit hoofdstuk komt eerst de lay-out aan bod.

§7.1. Lay-out

“Het uiterlijk is meer uitgesproken, frivoler, frisser en speelser”, zegt Piek. “Het katern bevat nu losse elementen zoals losstaande foto’s. En de mensen staan meer centraal.” De oud-coördinator vindt de afwisseling tussen trage en snelle pagina’s goed. Een spread wordt opgevolgd door twee losse pagina’s, het snellere nieuws. “Ik heb nu het gevoel dat er meer een idee achter zit.”

§7.2. Wat is inhoudelijk anders?

Door de nauwe samenwerking met de centrale redactie is er meer plaats voor de vaderlandse sporthelden en de populaire sporten zoals Formule 1. Piek: “De centrale redactie vindt dat sport gevierd moet worden. Sport is een belangrijke bijzaak van het leven.” Tijdens een WK atletiek heeft Algemeen Dagblad iedere dag een verhaal over Dafne Schippers in de krant. Tijdens Tour de France – toen Robert Gesink nog goed presteerde – werd hij elke dag groot gebracht.

Dat is een verschil tussen voor en na de overname, meent Piek. “Voorheen hadden wij dat niet. Tenminste: niet elke dag. We kozen meer voor afwisseling qua onderwerpen.” Er is in Brabants Dagblad niet alleen plek voor nieuwe sporten, maar ook het assortiment aan betaald voetbal is uitgebreid. “Dat hadden wij minder maar nu door samenwerking met Rotterdam hebben we veel meer andere goede voetbalverhalen.”

Freelancer De Jong vindt dat het vernieuwde sportkatern een goede mix bevat van landelijk, internationale en regionale sport. “Het is denk ik als lezer ideaal, want je krijgt een compleet overzicht van al het sportnieuws dat ertoe doet. En dat is toch het belangrijkste. Er blijven naar mijn mening, ondanks de vele artikelen van AD, voldoende regionale sportverhalen over.”

§7.3. Een dikker sportkatern

Op alle dagen van de week is het sportkatern er in dikte op vooruit gegaan. Hieronder de tabel van het BD-sportkatern van voor en na de overname door De Persgroep:

Voor					Na			
Dag	(Inter)nationaal	Amavoetbal	Regiosport	Totaal	(Inter)nationaal	Amavoetbal	Regio sport	Totaal
Maandag	11	4	2	17	11	4	3	18
Dinsdag	3		0	3	4		1	5
Woensdag	4		0	4	4		1	5
Donderdag	3		1	4	4		1	5
Vrijdag	3		1	4	4		1	5
Zaterdag	6		0	6	6		4	10

Tabel 4: Aantal pagina's in BD-sportkatern voor en na overname door De Persgroep

Het verspreidingsgebied van Brabants Dagblad kent veel topsport, zoals HC Den Bosch, Shooters Den Bosch, Tilburg Trappers, Willem II en RKC. Voor het gemak vallen deze clubs onder de categorie (inter)nationaal, omdat op deze manier het sportkatern gemakkelijker te verdelen valt.

Overigens wisselen de laatste zes pagina's van het huidige sportkatern per editie. Een verhaal over een amateurvoetbalclub uit Tilburg is natuurlijk niet relevant voor een abonnee in Den Bosch, die wil lezen over de vereniging uit zijn stad. Die wisseling geldt ook voor Eindhovens Dagblad en BN/DeStem (zie §4.2. *Een dikker sportkatern* en §5.2. *Dikker sportkatern*).

Maar de (inter)nationale pagina's liggen niet geheel vast. Er mag op ingebroken worden. "Wanneer Michael van Gerwen een klein toernooi wint, dat de centrale redactie minder interessant vindt, dan kunnen wij dit verhaal groter brengen", schetst Piek als voorbeeld.

Piek is positief gestemd over de metamorfose die het sportkatern heeft ondergaan. "Wij zijn er zeker op vooruit gegaan. Zeker wat betreft het voetbal. Nu hebben we verhalen die we voorheen niet hadden. De journalisten van de Persdienst zaten in Nijmegen en dus niet bovenop Ajax en Feyenoord bijvoorbeeld. Maar ook op de andere sporten gaan we vooruit."

Toch brengt de samenwerking met Rotterdam lastige kwesties met zich mee. "Het is een moeilijke puzzel die we moeten leggen. De vier pagina's uit Rotterdam bevatten goede verhalen waaruit wij moeten kiezen, maar de lezer wil natuurlijk ook regionale sport lezen. We zijn niet voor niets een regionale krant. Dat is soms erg lastig."

§7.4. Klachten van lezers

Ook bij Brabants Dagblad loopt de mailbox niet vol met klachten over de vernieuwingen van de sportpagina's. Het enige wat Piek zich kan heugen, is of BD een Feyenoord-krant is geworden omdat Dirk Kuyt er vaak in stond. Maar de oud-coördinator vraagt zichzelf af of BD voor de overname te weinig Ajax en Feyenoord in de krant had. Iedere maandag is er een verhaal over PSV te lezen, ook voor de overname. "Logisch, want we zijn een Brabantse krant." Nu acht hij dat de balans optimaal is. "We kunnen nu de drie grootste clubs uitgebreid brengen."

§7.5. Een totaal andere krant

Piek vindt dat de krant die in de brievenbus valt beter bij de lezer past dan eerst. "NRC heeft bijvoorbeeld hoogopgeleiden als doelgroep. Bij ons is die veel algemener. Het BD heeft nu een goede mix van zware en lichte onderwerpen. Daardoor spreekt de krant echt aan."

§7.6. Inspraak De Persgroep

Rotterdam is overkoepelend met regiocoördinator Martijn Storms, die de tussenlaag vormt. Boven hem staat chef sport Wessel Penning. "Met Martijn sparren wij veel. Maar we mogen wel onze eigen koers varen", zegt Piek. Formeel valt de sportredactie, net als het hele bedrijf, onder directeur journalistiek Erik van Gruijthuisen van De Persgroep. Die functie houdt in dat Van Gruijthuisen zowel inhoudelijk als zakelijk verantwoordelijk is voor de

media die bij De Persgroep zijn aangesloten. Hij stuurt soms een mailtje waarin hij vragen stelt over bepaalde keuzes die de sportredacteurs maken. “Dat soort discussies is goed. Maar wanneer wij het niet goed doen, dan klopt De Persgroep wel vaker op de deur dan ze nu doet”, zegt Piek.

Conclusie

De sportkaternen en –redacties van de drie Brabantse titels zijn in anderhalf jaar tijd veranderd. Maar **hoe staan de Brabantse sportkaternen er daadwerkelijk voor na de overname van Mecom door De Persgroep?**

Nadat BN/DeStem, Eindhovens Dagblad en Brabants Dagblad hun krachten bundelden in sportredactie Zuid heeft deze sportredactie meer slagkracht. Oud-coördinator Geert Piek en chef Arjen Vos zijn van mening dat deze stap noodzakelijk was omdat zij het anders niet meer zouden redden door het inkrimpen van de redacties in de Mecomtijd.

In mijn ogen is de vorming van sportredactie Zuid een goede zaak. Iedere sportredacteur heeft zijn eigen kijk op een onderwerp en wanneer deze persoon zijn of haar invalshoek aandraagt, kan dat een discussie op gang brengen, waaruit uiteindelijk een mooi verhaal rolt. De redacteurs versterken elkaar in die zin en daar worden ze alleen maar beter van.

Voorheen gingen meerdere verslaggevers van elke afzonderlijke titel naar een evenement. Door het ontstaan van sportredactie Zuid gaat vaak één verslaggever voor twee kranten op pad, waardoor het werk efficiënter en goedkoper wordt. Maar daartegenover staat dat de werkdruk hoger ligt, omdat de betreffende journalist in hetzelfde tijdsbestek twee verhalen moet maken in plaats van één. Het verhaal kan, wanneer de deadline nadert, van mindere kwaliteit zijn, wat de lezer weer benadeelt. En dat moet niet de bedoeling zijn. Ook niet om kosten te besparen. De lezer is je klant en de klant is koning.

Er is ook meer overleg en structuur sinds het ontstaan van sportredactie Zuid. Niet alleen tussen de redacteurs van de drie titels onderling, maar ook tussen chef Vos en regiocoördinator Martijn Storms van Algemeen Dagblad. Beiden willen voorkomen dat Storms pagina's samenstelt die uiteindelijk de krant toch niet halen. En sinds het vertrek van Ton Rooms, die met een vrijwillige vertrekregeling de deur van het kantoor in Rotterdam achter zich dichttrok, lijkt er meer structuur te zijn. Afspraken die Storms maakt, gelden voor de hele week omdat hij nu vijf dagen in de week op die plek zit en Edward Swier één dag.

Ook dat is een goede zaak. Structuur en overleg zijn noodzakelijk voor het maken van een goede krant. Zonder overleg weten de redacteurs niet waar ze aan toe zijn. Zij willen weten voor welke verhalen ze op pad moeten en welke kopij vanuit Rotterdam komt. Goed overleg vormt de basis voor het maken van de sportpagina's. Iedereen weet waar hij of zij aan toe is en wat hij of zij voor verhalen kan gaan maken. Bedrijven als Apple en Microsoft zijn ook groot geworden door te overleggen, elkaar te verbeteren waar nodig en een duidelijke structuur.

Kwaliteit is belangrijk, want daar betalen de abonnees voor. Door de samenwerking tussen sportredactie Zuid en de centrale Redactie in Rotterdam krijgen de Brabantse titels iedere dag sportpagina's die Storms samenstelt. De journalisten die voor Algemeen Dagblad werken, zitten bovenop het laatste nieuws van Ajax, Feyenoord, het Nederlands Elftal, het wielrennen of het schaatsen. Waar voorheen dit vanuit de Persdienst in Nijmegen werd verslagen.

De kwaliteit gaat na de overname vooruit. Wanneer je bovenop het laatste nieuws zit, ken je de feiten beter en dat komt de kwaliteit ten goede. En dat pakt positief uit voor de abonnee, die betaalt om op de juiste manier bediend te worden. Freelancer Daan de Jong van Brabants Dagblad vindt dat goed. In zijn ogen is de mix van (inter)nationale topsport en regionale (top)sport ideaal. “Je krijgt een compleet overzicht van al het sportnieuws dat ertoe doet. En dat is toch het belangrijkste.”

Daarnaast krijgt de lezer meer sport voorgeschoteld. Maar toch kleeft er een nadeel aan de samenwerking tussen sportredactie Zuid en de centrale redactie in Rotterdam. De regionale sport moet plaats maken voor (inter)nationale topsport. En dat is een kwalijke zaak. Een regionale krant is niet voor niets een regionale krant.

Coördinator De Brie legt het als volgt uit: “Willen wij ons blijven onderscheiden dan moeten we met het regionale (sport)nieuws op de proppen komen. Anders lezen de mensen uit ons verspreidingsgebied de Zundertse Bode wel.” En daar ben ik het volledig mee eens.

Uitzonderingen daargelaten, maar mensen met een abonnement op een regionale krant willen nieuws uit de regio, uit het eigen dorp. Door de overname leverde BN/DeStem op maandag drie regionale sportpagina's in en op dinsdag tot en met vrijdag één. Op een gegeven moment kan De Persgroep de regiopagina's niet meer schrappen ten faveure van de (inter)nationale sporthelden. Freelancer De Jong denkt daar anders over: “Er blijven naar mijn mening, ondanks de vele artikelen van AD, voldoende regionale sportverhalen over.”

Ondanks dat Brabants Dagblad en Eindhovens Dagblad meer regionale (top)sport hebben, mag ook daar de breedtesport niet uit het oog worden verloren. Chef Vos is stellig: “De kritiekgrens is bereikt. Waar moet ik anders de ruimte vandaan halen om de kleinere regionale sportclubs kwijt te kunnen?” En daarmee ben ik het eens, want het zijn en blijven regionale kranten.

Sinds de overname is de flexibele schil groter geworden. Vaste medewerkers doen twee derde van het werk en correspondenten en freelancers een derde van de arbeid. Dat betekent meer werkgelegenheid, wat een pluspunt is, omdat op die manier de werkloosheid daalt. Maar ook binnen het freelancers- en correspondentenbestand is landelijk commotie ontstaan, nadat De Persgroep met 'Basistarieven tekst' op de proppen kwam. Geen vaste bedragen meer voor een verhaal, maar per woord betaald krijgen volgens het nieuwe tarief: 13 cent per woord. Landelijk vielen freelancers en de Nederlandse Vereniging van Journalisten daarover. De tabel hieronder maakt duidelijk wat een freelancer voor de overname verdiende en wat diegene nu krijgt.

Titel	Oud tarief (500 woorden)	Nieuw tarief (500 woorden)	Oud tarief (400 woorden)	Nieuw tarief (400 woorden)
BN/DeStem	€39,50	€65,-	€39,50	€52,-
ED	€60,-	€65,-	€60,-	€52,-
BD	€60,-	€65,-	€60,-	€52,-

Tabel 5: De oude en nieuwe tarieven van De Persgroep

Thomas Dal, sinds medio 2014 freelancer voor ED, is sinds het nieuwe tarief erop vooruitgegaan. “Ik krijg nu vaak 70 of 80 euro voor een verhaal, waar dat voorheen vijftig of zestig euro was. Mij hoor je niet klagen.” Toch snapt hij de commotie die landelijk ontstaan is. “Mensen houden niet van verandering. Ze worden nu op een andere manier betaald dan voorheen en daar moeten ze aan wennen.”

De Jong, sinds augustus 2014 freelancer voor Brabants Dagblad, vindt 13 cent per woord aan de lage kant. Maar hij snapt de beslissing. “Het is pure noodzaak geweest.” De Jong is er sinds het nieuwe tarief iets op achteruit gegaan. “Voor ons als jonge, ambitieuze journalisten is dit geen goede tijd. Maar we moeten niet treuren, maar hard werken. Dan komt het vanzelf goed.”

Dal pleit er wel voor dat freelancers die al jaren voor de krant werken en erop achteruitgaan een schikking dienen te krijgen. “Wanneer deze collega’s eerst 50 euro kregen voor een verhaal en nu nog maar 20 euro en hij of zij moet daar hetzelfde werk voor doen, dan vind ik dat daar een regeling voor getroffen moet worden. Dat vind ik wel belangrijk, ja.”

Daar ben ik het mee eens. Freelancers en correspondenten die jarenlang hun nek hebben uitgestoken om de krant te vullen, dienen een compensatie te krijgen wanneer zij er flink op achteruitgaan. Zij kunnen bijvoorbeeld 16 cent per woord krijgen.

De ondervraagde personen zijn tevreden over hun vernieuwde krant. De lay-out is frisser en frivoler, de krant bevat meer luchtigere onderwerpen dan voorheen, is dikker en bevat kwalitatief betere verhalen, zeggen zij. Maar de regionale kranten van De Persgroep en Algemeen Dagblad lijken steeds meer op elkaar. Regiocoördinator Martijn Storms vindt dat niet vreemd, omdat de kranten dezelfde doelgroep hebben en populairder zijn. “Vroeger vond ik de kranten wat saai, nu juist veel frivoler. Dat ervaart de een als positief en de ander als negatief.” Een meer in het oog springende lay-out is goed, want op die manier blijft je oog sneller hangen op een kop, foto of ankeiler. En dat is wat je wil: lezers naar de verhalen trekken.

Alleen de kranten dienen hun eigen identiteit te behouden en die gaat steeds meer verloren door de samenwerking met de centrale redactie in Rotterdam. Die geluiden laten de abonnees en lezers ook horen op de sites van de drie Brabantse titels. Ook Daan de Jong deelt die mening. “Ik snap dat dit een logisch besluit is door bezuinigingen, maar dit is geen voordeel voor het Brabants Dagblad. De mensen hebben een abonnement op deze krant voor het regionale nieuws, maar de verschillen tussen de kopij van AD en BD worden steeds minimaler. De verhalen van Algemeen Dagblad zijn overigens van prima kwaliteit, maar voor de binding met de regionale, Brabantse lezer, is dit niet goed.”

Ondanks dat het goed gaat met de abonnee-aantallen van De Persgroep moet de uitgever er wel voor waken dat het drie Brabantse kranten hun eigen identiteit behouden. De lezer betaalt namelijk voor een regionale krant, die het laatste nieuws uit de steden en dorpen brengt. En dat mag niet ten koste gaan ten faveure van kopij van de centrale redactie in Rotterdam.

Bronnenlijst

Interviews:

- Mark van Assen, oud-hoofredacteur Brabants Dagblad (face-to-face)
- Peter de Brie, oud-coördinator sport BN/DeStem (face-to-face en telefonisch)
- Hille van der Kaa, hoofredactrice BN/DeStem (face-to-face en per mail)
- John van den Oetelaar, hoofredacteur Eindhoven Dagblad en ad-interim Brabants Dagblad (face-to-face en telefonisch)
- Geert Piek, oud-coördinator sport Brabants Dagblad (face-to-face)
- Martijn Storms, regiocoördinator Algemeen Dagblad (telefonisch)
- Arjen Vos, chef sportredactie Zuid (face-to-face)
- Thomas Dal, freelancer Eindhovens Dagblad (telefonisch)
- Daan de Jong, freelancer Brabants Dagblad (telefonisch)

Geraadpleegde literatuur:

- ANP (2014). *Vierhonderd voltijdsbanen weg bij krantencombinatie*. Internet: <http://www.nu.nl/media/3950886/vierhonderd-voltijdsbanen-weg-bij-krantencombinatie.html> [geraadpleegd op 20 juli 2016]
- Autoriteit Consument & Markt (2015) *De Persgroep mag Mecom overnemen*. Internet: <https://www.acm.nl/nl/publicaties/publicatie/13833/De-Persgroep-mag-Mecom-overnemen/> [geraadpleegd op 7 juli 2016]
- Autoriteit Consument & Markt (2015). *ACM doet nader onderzoek naar concentratie De Persgroep-Mecom*. Internet: <https://jaarverslag.acm.nl/jaarverslag-2014/acm-doet-nader-onderzoek-naar-concentratie-de-persgroep-mecom> [geraadpleegd op 7 juli 2016]
- Autoriteit Consument & Markt (2015). *De Persgroep mag Mecom overnemen (concentratiebesluit)*. Internet: <https://www.acm.nl/nl/publicaties/publicatie/13864/De-Persgroep-mag-Mecom-overnemen-concentratiebesluit/> [geraadpleegd op 20 juli 2016]
- Piet Bakker (2016). *Drie uitgevers beheersen Nederlandse dagbladmarkt*. Internet: <https://www.svdj.nl/nieuws/oplage-4-drie-uitgevers-beheersen-nederlandse-dagbladmarkt/> [geraadpleegd op 20 juli 2016]
- Liana B. Baker en Sai Sachin R. (2016). *Gannett bids on Tribune, wants an answer*. Internet: <http://www.reuters.com/article/us-tribune-pubshng-m-a-gannett-idUSKCN0XM17S> [geraadpleegd op 10 oktober 2016]
- Brabants Dagblad (2016). *Lucas van Houtert nieuwe hoofredacteur Brabants Dagblad*. Internet: <http://www.bd.nl/regio/den-bosch-e-o/s-hertogenbosch/lucas-van-houtert-nieuwe-hoofredacteur-brabants-dagblad-1.6551699> [geraadpleegd op 30 oktober 2016]
- Brabants Dagblad (2015). *Tilburger Mark van Assen nieuwe hoofredacteur Brabants Dagblad*. Internet: <http://www.bd.nl/regio/den-bosch-e-o/s-hertogenbosch/mark-van-assen-47-nieuwe-hoofredacteur-brabants-dagblad-1.4953857> [geraadpleegd op 5 juli 2016]

- Brabants Dagblad (2015). *Brabant Dagblad is vernieuwd: een dikkere en betere krant*. Internet: <http://www.bd.nl/regio/brabants-dagblad-is-vernieuwd-een-dikkere-en-betere-krant-1.4948222> [geraadpleegd op 19 september 2016]
- Trudy Brandenburg – Van de Ven (2016). *Van Assen stopt als hoofdredacteur Brabants Dagblad*. Internet: <https://www.villamedia.nl/artikel/van-assen-stopt-als-hoofdredacteur-brabant-dagblad> [geraadpleegd op 27 oktober 2016]
- Hoofdredactie BN/DeStem (2015). *BN DeStem is vernieuwd: vanaf dinsdag een mooiere, dikkere en completere krant*. Internet: <http://www.bndestem.nl/regio/breda/bn-destem-is-vernieuwd-vanaf-dinsdag-een-mooiere-completere-en-dikkere-krant-1.4947905> [geraadpleegd op 19 september 2016]
- Buijs, K. (2014). *Regiojournalistiek in spagaat*. Den Haag. Boom Lemma uitgevers
- Ken Doctor (2016.) *Newseconomics: After Gannett's \$815 million bid, here are eight things to look out for*. Internet: <http://www.niemanlab.org/2016/04/newsonomics-after-gannetts-815-million-tribune-bid-here-are-eight-things-to-look-out-for/> [geraadpleegd op 22 september 2016]
- Eindhovens Dagblad (2015). *ED is vernieuwd: duidelijker, frisser en dikker*. Internet: <http://www.ed.nl/regio/eindhoven/ed-is-vernieuwd-duidelijker-frisser-en-dikker-1.4948372> [geraadpleegd op 19 september 2016]
- Investopedia (datum onbekend). *Definition of takeover*. Internet: <http://www.investopedia.com/terms/t/takeover.asp> [geraadpleegd op 5 juli 2016]
- Sam Lebovic (2016). *The backstory of Gannett's bid to buy Tribune*. Internet: http://www.cjr.org/business_of_news/frank_gannett_robert_mccormick_and_a_takeover_bids_backstory.php [geraadpleegd op 22 september 2016]
- Rosa Garcia López (2016). *NVJ vraagt Persgroep tariefwijziging in te trekken*. Internet: <https://www.nvj.nl/nieuws/nvj-vraagt-persgroep-tariefwijziging-te-trekken> [geraadpleegd op 8 oktober 2016]
- Nu.nl (2016). *Krantenconcern Tribune wijst bod Gannett opnieuw af*. Internet: <http://www.nu.nl/beurs/4266196/krantenconcern-tribune-wijst-bod-gannett-opnieuw-af.html> [geraadpleegd op 22 september 2016]
- De Persgroep (2016). *Financieel Rapport 2015*. Internet: <http://depersgroep.annualreport.be/nl/financial-report/> [geraadpleegd op 20 juli 2016]
- Roberts, W. Wallace en P. Moles (2003). *Mergers and acquisitions*. Internet: <https://www.ebsglobal.net/EBS/media/EBS/PDFs/Mergers-Acquisitions-Course-Taster.pdf> [geraadpleegd op 29 augustus 2016]